

2. lpp. Palielinoties minimālajai algai.

Finansistes skatījums.

3. lpp. Par dzīvojamo telpu izīrēšanu.

Saistošie noteikumi.

4. lpp. «Tie, kas negribēja pakļauties dresūrai, pamuka pie mežiniekiem.»

5. lpp. No putna lidojuma: rajona padomes priekšsēdētājs Ģirts Kalnbirze.

6. lpp. Dundaga — Dānija. Kā turpmāk?

7. lpp. Aleksandrs Geriņš atceras... Kurš atminas Aleksandru Geriņu?

Uz dižpilst Rīg

Mūsu pašvaldības vadītājs ir iekļuvis 9. Saeimā, ar ko viņu arī ap-sveicam! Piedāvāju Gunāram Laicānam īsi atskatīties uz aizvadīto laiku Dundagas pagasta vadītāja krēslā.

Paldies visiem dundadzniekiem, kas balsoja par TB/LNNK un kas man lika plusiņus! Dundagas pagas-ta un Talsu rajona atbalsts bija iz-šķirīgais un ļāva man Kurzemē ie-gūt 4. vietu savā partijā. Tā kā Māri Grīnblatu, Annu Seili un Imantu Kalniņu ievēlēja no citiem vēlēšanu apgabaliem, tad iekļuvi Saeimā.

Diezgan skumji bija vērot, kā at-šķiras Saeimas un pašvaldības vēlē-šanas, ka atsevišķiem politiskajiem spēkiem un kandidātiem visi lī-dzekļi ir derīgi. Man partija gan ie-deva pirmo numuru, bet mums ne-bija izdevusies pirmsvēlēšanu rek-lāma. Mūsu vienīgā kārts bija Ro-bera Zīles tautsaimniecības prog-ramma. Toties mums nevar pār-mest izšķiestu naudu.

Pēdējie piecpadsmit gadi ir nozī-mīgi manā dzīvē. Agrāk biju attei-cies no iespējām kandidēt uz Saei-mu, lai gan mana partija bija izdevī-gākā stāvoklī nekā patlaban. Tikai tagad uzskatīju, ka, vadot pašvaldī-bu, esmu uzkrājis pietiekamu pie-redzi.

Man gan šķiet, ka pārāk aizsēdē-ties pagasta vadītāja krēslā arī ne-vajadzētu. Sāk pietrūkt ideju, deg-smes. Varbūt derētu pat mainīt li-kumu, proti, arī vietējās pašvaldī-bas vadītājam būtu lietderīgi ie-ņemt šo posteni ne vairāk kā divus terminus pēc kārtas.

Atskatoties uz Dundagā paveik-to, vispirms gribu uzsvērt, ka izde-vās nošķirt izpildvaru no lēmējva-ras. Par to un daudzām citām de-mokrātijas mācību stundām jāpa-teicas mūsu dāņu draugiem, un zī-mīgi, ka tieši šogad svinam desmit sadraudzības gadus ar Skovbo ko-mūnu.

Otrkārt, esam krietni uzlabojuši infrastruktūru: vidusskolā noma-inīts jumts un logi, pilij jumts, *Kur-zemītei* logi, durvis un ēka siltināta. Tas ir vairāku speciālistu nopelns, jo mūsu cilvēki iemācījušies rakstīt projektus un tā iegūt ievērojamu papildfinansējumu. Izmantojot iz-devību, gribu pateikties ilggadīgajai *Kurzemītes* vadītājai Andai Budrei-kai par viņas ieguldījumu, sarežģītā

laikā vadot nebūt ne vienkāršu ie-stādi.

Treškārt, esam izveidojuši soci-ālās aizsardzības sistēmu. Saglabā-jām slimnīcu, to pārveidojot par Veselības un sociālās palīdzības centru, labi darbojas nevalstiskās organizācijas, kā Sociālais fonds, dienas centrs *Mājas* un *PSA Ziemeļ-kurzeme* pansija. Labi strādā ģime-nes ārsti.

Viens sen solīts darbs jāpaveic manam pēctecim. Kapliča jāuzceļ! Protams, arī sporta halle. Pie nepa-darītā pieder arī tas, ka Vīdale, Kaļ-ķi un Neveja, nemaz nerunājot par tālākām nomalēm, dažādu iespēju ziņā atpaliek no pagasta centra.

Lai gan esmu ievēlēts Saeimā, līdz 2009. gada pašvaldību vēlēša-nām būšu atbildīgs to cilvēku priekšā, kas balsoja par mani te, Dundagā. Vēlētājus aicinu vienmēr interesēties, kā deputāti pilda sol-to. Līdz šim viens no maniem uzde-vumiem ir bijis gādāt pašvaldības budžetam papildu naudu, tieši tā-pēc daudz laika esmu pavadījis ār-pus pagasta, jo svarīgos jautājumus izlemj Rīgā. Ceru turpmāk, strādā-dams Rīgā, palīdzēt dundadznie-kiem jaunā kvalitātē.

Alnis Auziņš

Redaktora ziņa

Arnolds Auziņš ROŅU SALAS LĀCIS DUNDAGĀ

No Roņu salas nācis,
Pa jūru peldējis
Uz kuršu zemi lācis,
Bet tas jau vēl nav viss.

Pa mežiem ilgi klīdis
Un izbiedējis mūs,
Bet nedomā ne brīdi,
Ka gājiens veltīgs būs.

Ir tālā ceļā grūti,
Spēks nevaldāms to nes:
Te lāci gaida brūte,
Kas lasa lācenes.

P. S. Papes sumbri līdz Sumbur-ciemam gan netika. *Alnis Auziņš*

Pagasta padome apbalvo

Par mūža ieguldījumu Dundagas pagastam

Āriju Jāvaldi par mūža ieguldījumu pagasta bērnu audzināšanā un rosīgu sabiedrisko darbību.

Es savai Dundagai

Asju Feltu par ieguldījumu pagasta ļaužu ārstēšanā un sabied-risko darbību,

Kārli Ludevigu par Dundagas pagasta vēstures saglabāšanu un daudzinašanu, par godprātīgu, nesavtīgu mūža darbu un sabied-risko rosību,

Lidiju Siliņu par augstu atbildības izjūtu savā darbā ilgu gadu garumā.

Par ieguldījumu pagasta attīstībā

Sandru Dadzi un **Daci Čoderu** par audzēkņu veiksmīgu piedalī-šanos un godalgu iegūšanu starptautiskajā bērnu zīmējumu konkursā Japānā,

Ati Burnevicu par materiālo ieguldījumu hokeja laukuma bū-vē,

Raiti Kristiņu par hokeja laukuma izbūvi,

Ivaru Dambergu par daudzajiem kvalitatīvi uzceltajiem tilti-ņiem,

Rutu Emerbergu par *Barona dienas* veiksmīgu rīkošanu Rīgā, par sekmīgu informatizācijas projektu un akcijas *Izglītība iziet ielās* rīkošanu Dundagā,

Dundagas vidusskolu par augstiem mācību sasniegumiem cen-tralizētajos eksāmenos un olimpiādēs, par sportistu panāku-

9. Saeimas vēlēšanas

Mūsu pagasta 4 iecirkņos par derīgām atzītas 1792 vēlēšanu zīmes, par nederīgām 4. Mājās nobalsojuši 147. Pirmajā vietā ar 566 balsīm esam ierindojuši Zaļo un Zemnieku savienību, tālāk seko Tautas partija (379), Jaunais laiks (288), apvienība TB/LNNK (239), Pensionā-ru un senioru partija (90), LPP un Latvijas ceļš (84) Visu Latvijai! (48) un Latvijas Sociāldemokrātiskā strādnieku partija (46). Saskaņas centrs ieguvis 11 balsis, Par cilvē-ka tiesībām vienotā Latvijā 3 balsis, bet Sociālā taisnīgu-ma partija un apvienība *Dzimtene* palikušas bešā. Neliē-lās atšķirības no valsts vēlēšanu rezultātiem acīmredzot raksturo mūsu pagastu.

A. A.

• *Vēlēšanās piedalījās arī jaunais pāris. Mūsaprāt, zīmīgi — jaunas dzīves sākums šiem cilvēkiem, jauns sākums Gunāram Laicānam, jauns sākums mums visiem. Rūgts?*

Novembrī

11. XI plkst. 11.00 Dāmu klubīnā floriste stāstīs par Ziemassvētku rotājumiem; mēne-ša beigās — dāvanu saīnošana.

11. XI Lāčplēša dienas atcere. Pulcēšanās lāpu gājienam plkst. 17.00 pie *Mazās skolas*.

18. XI plkst. 18.00 pilī Latvijas Republikas proklamēšanas dienas svinīgs pasākums.

28. XI plkst. 14.00 pagasta bibliotēkā tikša-nās ar dzejnieku, šahistu un etnisko dun-dadznieku Arnoldu Auziņu pasākumā «Arnoldam Auziņam 100 – 25».

Runas vīriem ir spēks rokās

Pagasta padomē 22. septembrī

► Vīdales pasta slēgšana

Neiebilda VAS *Latvijas Pasts* lēmumam no 1. X Vīdales pasta nodaļu pievienot Dundagas pasta nodaļai un Vīdalē ieviest motorizētu pasta piegādi.

► Kaļķu skola

Nolēma pārdot atklātā izsolē pašvaldībai piederošo nekustamo īpašumu *Kaļķu skola* (8,8 ha un 2 ēkas). Apstiprināja izsoles komisiju. Apstiprināja izsoles noteikumus.

► Īpašums Talsu ielā 24

Nolēma nodot bezatlīdzības kartībā pašvaldības īpašumu Talsu ielā 24 Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam. Pārņemot īpašumu, tam

jāpārņem arī Dundagas pašvaldībai saistoši nedzīvojamo telpu nomas līgumi ar iedzīvotājiem, policijas daļu un ātrās medicīniskās palīdzības dienestu. Noteica apgrūtinājumus: ēka izmantojama vienīgi operatīvo dienestu vajadzībām, pretējā gadījumā īpašums bez atlīdzības atdodams atpakaļ pagasta padomei.

► Grāmatu iegāde bibliotēkām

Atvēlēja pagasta, Vīdales un Kaļķu bibliotēkai iegādāties grāmatas par plānotajiem Ls 1170, jo budžetā ienāk papildlīdzekļi.

► Darbi bērnudārzā

Rindā uz bērnudārzu reģistrējušies 20 bērni. Ēkā ir brīvas telpas

vienai grupai, bet tās jāremontē. Nolēma šogad naudu remontam piešķirt tikai tad, ja gada beigās veidosies līdzekļu atlikums. Sastādot 2007. gada budžetu, ņems vērā visus izdevumus, kas saistīti ar jaunas grupas telpu remontu, aprīkošanu un darbinieku algošanu. Vēl novirzīja Ls 850 no papildus ienākušā iedzīvotāju ienākuma nodokļa linoleja un 10 gultiņu iegādei.

► Individuālā darba atļauja

Atļāva Ingai Kēniņvaldei nodarboties ar individuālo darbu — auklītes pakalpojumiem.

► Zemes noma

Nolēma slēgt līgumu par pašvaldības īpašuma *Pils iela 3* (270 m²) iznomāšanu uz 10 gadiem esošās ēkas Pils ielā 1 uzturēšanai. Noteica abiem īpašumiem savstarpējus apgrūtinājumus — servitūta ceļus —

par labu otram īpašumam. Nolēma slēgt nomas līgumu par pašvaldības zemes *Puķu ielā* 0,16 ha gabala iznomāšanu pļavas ainavas uzturēšanai.

► Priekšlikumi teritorijas plānojumam

Nolēma izveidot Dundagas pagasta teritorijas plānojuma grozījumu priekšlikumu reģistru. Par reģistra izveidi un uzturēšanu atbildīga Attīstības nodaļa. Jaunajā reģistrā kā pirmo ierakstīja ierosinājumu par Grīvu grants atradnes turpmāku izmantošanu grants ieguvei.

► Nosaukuma piešķiršana

No īpašuma *Blomiķi* atdalāmam 9,3 ha zemes gabalam piešķīra nosaukumu *Gaismas*.

► Jaunas ražotnes būvniecība

Atbalstīja PLPKS *Dundaga* ieceri īpašumā *Saules iela 16* veidot jaunu piena pārstrādes ražotni.

► Dzīvokļu lietas

Apstiprināja saistošos noteikumus nr. 8 *Par dzīvojamu telpu izīrēšanu*.

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamajiem īpašumiem *Pommas* (15,0 ha), *Jaunkrēķi* (2,1 ha zemes, dzīvojamā māja un saimniecības ēkas), kā arī no īpašuma *Blomiķi* atdalāmā 9,3 ha zemes gabala.

► Grants ieguves atļauja

Izsnyiedza SIA *Šlokenbeka* grants ieguves atļauju Vīdales grants smilts karjerā no 9. XI līdz 31.XII.

► 18. novembrī godināmie

Paplašināja nominācijas *Par ieguldījumu pagasta attīstībā* pretendentu loku arī ar ražošanas uzņēmumiem, valsts vai pašvaldību iestādēm, sabiedriskām vai reliģiskām organizācijām.

Protokolu pārlūkoja Aivars Miška

Pieaugot minimālajai algai

01.01.2007. stājas spēkā Ministru kabineta (MK) 17.10.2006. Noteikumi nr. 858 par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi.

Minimālā mēneša darba alga normālam darba laikam (40 stundas nedēļā) ir Ls 120 un minimālā stundas tarifa likme ir Ls 0,713, ko aprēķina atbilstoši 2007. gada darba laika kalendāram, ņemot vērā gada vidējo darba stundu skaitu mēnesī.

Minimālās mēneša darba algas pieaugums labvēlīgi ietekmē valsts makroekonomiku. Valsts budžetu tas iespaido divējādi: 1) pieaug nosacītais darba algas fonds un līdz ar to — iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi un sociālās apdrošināšanas iemaksas; 2) pieaug budžeta izdevumi budžeta iestādēs strādājošo darba algām un sociālās apdrošināšanas iemaksām.

Minimālās algas palielināšana līdz Ls 120 ļauj straujāk palielināt reālos ienākumus iedzīvotājiem, kas saņem

minimālo algu, īpaši ņemot vērā patērīņa cenu straujo kāpumu. Minimālās darba algas pieaugums lielākā mērā ietekmēs privātajā sektorā strādājošos, jo paaugstināsies darba spēka izmaksas. Tomēr, tā kā tieši privātajā sektorā strādājošie mēdz saņemt nelegālos ienākumus (*aploksņu* algu), reāli darbspēka izmaksas nepieaugs tik lielā apmērā kā minimālā darba alga. Proti, minimālās darba algas paaugstināšana būtiski neietekmēs bezdarba līmeni; tā gan varētu paaugstināt bezdarba līmeni tajos valsts rajonos, kur reālā darba samaksa ir tuvu minimālajai darba algai.

Nosakot minimālo mēneša darba algu Ls 120 apmērā, minimālā mēneša neto darba alga būs **Ls 89,90**, ja atskaitīti spēkā esošie nodokļi un neapliekamais minimums mēnesī ir Ls 32, bet **Ls 94,40**, ja atskaitīti nodokļi un neapliekamo minimumu mēnesī, iespējams, noteiks Ls 50.

Paaugstinot minimālo darba algu,

	Patlaban	Plānotā	Starpība
Minimālā bruto mēneša darba alga, Ls	90,00	120,00	
Minimālā neto mēneša darba alga, Ls			
strādājošiem bez apgādībā esošām personām (tagad neapliekamais minimums mēnesī ir Ls 32)	69,43	89,90	20,47
strādājošiem bez apgādībā esošām personām (plānotais neapliekamais minimums mēnesī ir Ls 50)	73,93	94,40	24,97
strādājošiem ar 1 apgādībā esošu personu (tagad atvieglojums mēnesī par apgādībā esošu personu ir Ls 22)	74,93	95,40	20,47
strādājošiem ar 1 apgādībā esošu personu (plānotais atvieglojums mēnesī par apgādībā esošu personu ir Ls 35)	81,90	103,15	28,22

izmaksas mūsu pašvaldības budžetā pieaugs par Ls 150 000. Par šī palielinājuma ietekmi uz budžetu varēs spriest, kad pieņems 2007. gada valsts budžetu, kurā noteiks jauno iedzīvotāju ienākuma nodokļa pārdali starp valsts un pašvaldību budžetiem. Plānots novirzīt pašvaldību budžetiem vismaz 77% (tagad 75%) no iedzīvotāju ienākuma nodokļa.

Valsts budžeta iestādēs darba samaksas sistēmas ir veidotas tā, ka darba samaksas noteikšanas pamat-

kritērijs nav valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga, izņemot pedagogu darba samaksu.

Tā kā pedagogus vairs neapmierināja sasniegtais mērķis (darba samaksas apjoms, ņemot vērā minimālās mēneša darba algas apjoma pieaugumu), tad tika izstrādāta un ar MK 29.08.2005. rīkojumu Nr. 579 apstiprināta *Pedagogu (izņemot pirmsskolas izglītības pedagogu, kas nav nodarbināti piecgādīgo un sešgadīgo bērnu sagatavošanā skolai) darba samaksas*

Sociālā apdrošināšana

reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās

Vasara galā, jaunieši vairs ne-strādā, tomēr daudzi uzņēmēji un grāmatveži jautā, kā nepilngadīgajiem jauniešiem pareizi aprēķināt valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI), kādas atskaites un pārskati jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestam (VID).

Likumā *Par Valsts sociālo apdrošināšanu* un MK 14.11.2000. noteikumos nr. 397 *Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju*

apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli (turpmāk noteikumi) rakstīts, ka valsts sociālajai apdrošināšanai obligāti ir pakļauti visi 15 gadu vecumu sasniegušie darba ņēmēji (kam vēl nav 15 gadu, nav sociāli apdrošināmas personas).

Darba devējs katru darba ņēmēju reģistrē VID (Ziņas par darba ņēmējiem — 1. pielikums) līdz tā mēneša 5. datumam, kas seko mēnesim, kurā

persona ir ieguvusi darba ņēmēja statusu.

Pēc noteikumu 13.¹punkta darba ņēmējam, kas pārskata mēnesī sasniedz 15 gadu vecumu, darba devēja ziņojumā (3. pielikums) par darba ņēmējiem, kuri ir apdrošināmi atbilstoši visiem valsts sociālās apdrošināšanas veidiem, uzrāda obligāto iemaksu objekta un obligāto iemaksu daļu, kas aprēķināta par tām pārskata mēneša dienām, kad šī persona ir sasniegusi 15 gadu vecumu, bet nevis ar nākamo mēnesi pēc apdrošināšanas statusa maiņas.

Savukārt noteikumu 14.4. punktā teikts, ka atsevišķu ziņojumu iesniedz par tiem darba ņēmējiem, par kuriem nav jāveic sociālās iemaksas. Par personām, kuras nav obligāti sociāli apdrošināmas, darba devēja ziņojumā norāda personas kodu, vārdu, uzvārdu, bet 4., 5., 6. un 7. ailē ievieļ svītņu.

Piemēram, 2006. gada 12. janvārī pieņem darbā jauniešu, kuram 18. februārī aprit 15 gadu, nosakot viņam mēneša algu Ls 100 apmērā. Janvāra mēneša darba devēja ziņojumā šo darba ņēmēju iekļauj sarakstā

kopā ar darba ņēmējiem, kuri nav obligāti sociāli apdrošināmi. Savukārt februāra darba devēja ziņojumā šo darba ņēmēju iekļauj sarakstā kopā ar darba ņēmējiem, kuri ir apdrošināmi, piemērojot 33,09% likmi, ziņojuma 4. ailē norādot sociālo iemaksu objektu Ls 39,29 (Ls 100/28 kalendārās dienas februārī x 11 kalendārās dienas pēc 15 gadu sasniegšanas) un 5. ailē — sociālās iemaksas (Ls 13) no šā objekta.

Arvīds Dailidovičs, VID Talsu nodaļas galvenais inspektors

Pēc labākās sirdsapziņas

«Esmu gandarīts»

Aldons Zumbergs darbojas Finanšu, Veselības aprūpes un sociālās palīdzības un Izglītības, kultūras un sporta komitejā.

— **Tu iedzīlīnies visos jautājumos, tev ir, ko teikt!**

— Pie *papīriem* nesēžu, bet pēc katras sēdes tajā aplūkotie jautājumi mani turpina nodarbināt. Mājās, fiziski strādājot, ikvienu brīdi apsveru pašvaldībā svarīgāko. Tā arī labi sagatavojos padomes sēdēm.

— **Kas līdzīgs, kas atšķirīgs tavu komiteju darbā?**

— Visās komitejās jādoma gan par bērniem un jauniešiem, gan par vecajiem ļaudīm. Pirmajiem jānodroši-

na mācības un vispusīga attīstība, tiesību ievērošana, kā arī viņu pienākumu izpilde. Šai grupai nedrīkst žēlot līdzekļus. Otrajai grupai savulaik bija dota iespēja strādāt un pelnīt. Te jāatceras paudžu solidaritātes pieeja — nākamajai paaudzei ir jābalsta iepriekšējā. Protams, izņēmums ir tie cilvēki, kas dzimuši vai dzīves gaitā ieguvuši fiziskus defektus. Paturot prātā abu grupu īpatnības un vajadzības, veidoju savu attieksmi, pieņemot lēmumus.

— **Radīt labvēlīgus apstākļus darbinietu attīstībai — to pirms vēlēšanām sola daudzi, tas bija ierakstīts arī apvienības Strādāsim kopā! programmā. Ko patiesi šajā tik svarīgajā jautājumā deputāti var līdzēt?**

— Nav jau deputātu rīcībā īpašu instrumentu. Iedarbīgākās būtu finanšu sviras. Bet kā? Vienīgais — varām samazināt nekustamā īpašuma nodokli. Diemžēl valsts attieksmē pret pašvaldībām īsteno diktatūru. Nesen ciemojāties Dānijā. Tur ienākuma nodokli iekasē pašvaldība, lūk, viņi atbalsta savējos. Mūsu pašvaldībām vajadzētu lielāku patstāvību! Tad kaut cik varētu ietekmēt ražošanu vēlamajā virzienā.

— **Kaut ko deputāti var ietekmēt, piemēram, nosakot, ko celt, ko necelt. Lūdzu, pamato savu atbalstu sporta hallei!**

— Tā ir tiešām nepieciešama no vairākiem viedokļiem. Aizvien vairāk strādājām intelektuāli, tāpēc pietrūkst fiziskas darbošanās. Svarīgi ir atbalstīt jauniešu intereses, noturēt laukos. Dānijā, Skovbo komunā ir četri nelieli ciemati, katrā no tiem slejas tāda sporta celtnē, kādu esam

iecerējuši.

— **Izmaksas gan krietni palielinājušās...**

— Jā, cenas nemitīgi kāpj, pati būve varētu izmaksāt miljonu un 200 tūkstošus latu. Taču Dānijā nupat uzcelta apmēram tāda pati sporta halle maksā 800 000 latu (pārreķinot mūsu naudā). Tāpēc vēl jādomā, vai mums šim lielajam skaitlim jāpiekriņ. Bet mums, deputātiem, izšķiršanās kaut ko tik vērienīgu uzsākt bija brieduma un drosmes pārbaude. Esmu runājis ar Saeimas deputātiem, iespējams, saņemsim palīdzību. Bet vēl vajadzēs valsts atbalstu. Pat ja pārdotu visus pagasta īpašumus, ko vien var pārdot, mēs nedabūtu vajadzīgos līdzekļus.

— **Vai mums no kādām lielām iecerēm būtu jāatsakās?**

— Kapliča jāceļ. Jāatsakās no nodoma atjaunot tautas namu. Būtu labi, ja rastos tāds investors, kas tur gri-

bētu ieguldīt līdzekļus. Tur jādara daudz, pats galvenais — jālabo pagātnes kļūdas un jāuzliek kārtīgs jumts.

— **Bet Prieka vēsts jau tur saimnieko.**

— Viņi acīmredzot meklē naudu jūmtam. Viņi var īrēt un izmantot telpas, ja sameklē finansējumu.

— **Kā tu kā pieredzējis politiķis vērtē Saeimas vēlēšanas?**

— Tādu iznākumu arī biju paredzējis. Labi, ka valdošā koalīcija nostiprinājusies un valstī kādu laiku būs izaugsme.

— **Ko tu noslēgumā gribētu pateikt dundadzniekiem?**

— Mani interesē, kas notiek pagastā un valstī, un ir gandarījums, ka dzīve mainās uz labo pusi. Priecājos par vēlēšanu uzticību un to, ka es kā deputāts spēju kaut ko vērtīgu dot atpakaļ.

Alnis Auziņš

Ko tie nospriež, tas paliek

Par dzīvojamo telpu izīrēšanu

Apstiprināti 22.09.2006. Dundagas pagasta padomes sēdē (prot. nr. 10. 11. š.) Dundagā

Saistošie noteikumi nr. 8

Par dzīvojamo telpu izīrēšanu

Izdoti saskaņā ar likuma Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā 7. panta 6. daļu, 9. panta 1. daļas 4. punktu, 14. panta 1. daļas 1. punkta «c» apakšpunktu, 14. panta 1. daļas 6. punktu, 15. pantu un 17. panta pirmo daļu.

I. Vispārīgais jautājums

- Saistošie noteikumi nosaka:
- 1.1. personu kategorijas, kurām pašvaldība sniedz palīdzību pirmām kārtām, ja tās tiek izliktas no īrētās dzīvojamās telpas;
- 1.2. maznodrošinātu personu kategorijas, kuras pašvaldība ar dzīvojamo telpu nodrošina pirmām kārtām;
- 1.3. palīdzības reģistrā iekļaujamās ziņas, kuras iegūtas, pamatojoties uz personas iesniegumu un dokumentiem, kas apliecina personas tiesības īrēt pašvaldībai piederošu vai uz likumīga pamata pašvaldības lietojumā esošu dzīvojamo telpu;
- 1.4. dzīvojamo telpu piedāvāšanas secību reģistrācijas grupu ietvaros;
- 1.5. gadījumus, kuros pašvaldība atsaka personai pašvaldībai piederošas vai uz likumīga pamata pašvaldības lietojumā esošas dzīvojamās telpas izīrēšanu, ja pirms palīdzības lūgšanas persona ar savu rīcību apzināti pasliktinājusi savus dzīvokļa apstākļus.

II. Personu kategorijas, kurām sniedzama

palīdzība, izīrējot dzīvojamo telpu

- Papildus likuma *Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā* (turpmāk — likums) 14. pantā minētajām personām pašvaldība izīrē dzīvojamo telpu pirmām kārtām:
- 2.1. personai, ar kuru kopā dzīvo un kuras apgādībā ir vismaz trīs nepilngadīgi bērni un kura tiek izlikta no dzīvojamās telpas, kuras izīrētājs nav pašvaldība, likuma *Par dzīvojamo telpu īri* 28.² panta pirmajā daļā paredzētajos gadījumos;
- 2.2. maznodrošinātai personai, kuras īrētā vai īpašumā esošā dzīvojamā telpa ir avārijas stāvoklī;
- 2.3. maznodrošinātai personai, kas audzina bērnu invalīdu;
- 2.4. maznodrošinātai personai, kas ir sasniegusi pensijas vecumu vai ir darbnespējīga invaliditātes dēļ;

III. Reģistrācijas kārtība palīdzības saņemšanai

3. Persona, kura vēlas saņemt pašvaldības palīdzību, izīrējot dzīvojamo telpu, papildus rakstveida iesniegumam iesniedz Dundagas pagasta padomes kancelejā (turpmāk — kanceleja):
- 3.1. dzīvesvietas deklarēšanas izziņu;
- 3.2. pases kopiju;
- 3.3. izziņu par maznodrošinātas personas statusa piešķiršanu (ja atbilstoši likuma 14. pantam vai saistošajiem noteikumiem palīdzība sniedzama maznodrošinātai personai).
4. Papildus šo saistošo noteikumu 3. punktā minētajiem dokumentiem:
- 4.1. personas, kurām saskaņā ar likumu *Par dzīvojamo telpu īri* sniedzama palīdzība gadījumos, ja tās izlik no Dundagas pagasta administratīvajā teritorijā īrētās dzīvoja-

mās telpas un ja tās ir maznodrošinātas personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu vai ir invalīdi, iesniedz kancelejā šādus dokumentus:

- 4.1.1. tiesas sprieduma kopiju par izlikšanu no dzīvojamās telpas likuma *Par dzīvojamo telpu īri* 28.² panta 1. daļā, 28.³ panta 1. daļā vai 28.⁴ panta 2. daļā paredzētajos gadījumos;
- 4.1.2. pensionāra vai invalīda apliecības kopiju;
- 4.2. personas, kurām saskaņā ar likumu *Par dzīvojamo telpu īri* sniedzama palīdzība gadījumos, ja tās izlik no Dundagas pagasta administratīvajā teritorijā īrētās dzīvojamās telpas un ja tās ir maznodrošinātas personas, ar kurām kopā dzīvo un kuru apgādībā ir vismaz viens nepilngadīgs bērns, aizgādībā esoša persona, maznodrošināta pensijas vecumu sasniegusi persona vai maznodrošināts invalīds, iesniedz kancelejā šādus dokumentus:
- 4.2.1. tiesas sprieduma kopiju par izlikšanu no dzīvojamās telpas likuma *Par dzīvojamo telpu īri* 28.² panta 1. daļā, 28.³ panta 1. daļā vai 28.⁴ panta 2. daļā paredzētajos gadījumos;
- 4.2.3. bērnu dzimšanas apliecību kopijas vai bāriņtiesas (pagasttiesas) lēmumu par aizbildnības nodibināšanu un par aizbildņa iecelšanu kopijas vai
- 4.2.4. tiesas sprieduma par aizgādības nodibināšanu kopiju, vai
- 4.2.5. apgādībā esošas personas pensionāra vai invalīda apliecības kopiju un izziņu par maznodrošinātas personas statusa piešķiršanu apgādībā esošajai personai;
- 4.3. politiski represētās personas, kuras izlik no dzīvojamās telpas likuma *Par dzīvojamo telpu īri* 28.² panta 1. daļā, 28.³ panta 1. daļā vai 28.⁴ panta 2. daļā paredzētajā gadījumā kopija;
- 4.3.1. politiski represētās personas apliecības kopiju;
- 4.3.2. tiesas sprieduma kopiju par izlikšanu no dzīvojamās telpas likuma *Par dzīvojamo telpu īri* 28.² panta 1. daļā, 28.³ panta 1. daļā vai 28.⁴ panta 2. daļā paredzētajā gadījumā kopija;
- 4.3.3. rakstveida apliecinājumu, ka personas lietošanā vai īpašumā nav citas dzīvojamās telpas;
- 4.4. personas, kuras izlik no tām piederoša dzīvokļa Dundagas pagasta administratīvajā teritorijā, ja uz dzīvokļa īpašumu ir vērsta piedziņa sakarā ar maksājumiem par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, mājas uzturēšanu, ekspluatāciju un remonta izdevumiem un ja tās ir maznodrošinātas personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu vai ir invalīdi, iesniedz kancelejā šādus dokumentus:
- 4.4.1. tiesas sprieduma kopiju par izlikšanu no dzīvojamās telpas gadījumos, ja uz dzīvokļa īpašumu ir vērsta piedziņa sakarā ar maksājumiem par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, mājas uzturēšanu, ekspluatāciju vai remonta izdevumiem;
- 4.4.2. pensionāra vai invalīda apliecības kopiju;

4.5. personas, kuras izlik no tām piederoša dzīvokļa Dundagas pagasta administratīvajā teritorijā, ja uz dzīvokļa īpašumu ir vērsta piedziņa sakarā ar maksājumiem par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, mājas uzturēšanu, ekspluatāciju un remonta izdevumiem, un ja tās ir maznodrošinātas personas, ar kurām kopā dzīvo un kuru apgādībā ir vismaz viens nepilngadīgs bērns, aizgādībā esoša persona, maznodrošināta pensijas vecumu sasniegusi persona vai maznodrošināts invalīds, iesniedz kancelejā šādus dokumentus:

- 4.5.1. tiesas sprieduma kopiju par izlikšanu no dzīvojamās telpas gadījumos, ja uz dzīvokļa īpašumu ir vērsta piedziņa sakarā ar maksājumiem par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, mājas uzturēšanu, ekspluatāciju vai remonta izdevumiem;
- 4.5.2. bērnu dzimšanas apliecību kopijas vai bāriņtiesas (pagasttiesas) lēmumu par aizbildnības nodibināšanu un par aizbildņa iecelšanu kopijas vai
- 4.5.3. tiesas sprieduma par aizgādības nodibināšanu kopiju, vai
- 4.5.4. apgādībā esošas personas pensionāra vai invalīda apliecības kopiju un izziņu par maznodrošinātas personas statusa piešķiršanu apgādībā esošajai personai;
- 4.6. personas, kuras izlik no tām piederoša dzīvokļa Dundagas pagasta administratīvajā teritorijā, ja uz dzīvokļa īpašumu ir vērsta piedziņa sakarā ar maksājumiem par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, mājas uzturēšanu, ekspluatāciju un remonta izdevumiem, un ja tās ir politiski represētās personas, kuru lietošanā vai īpašumā nav citas dzīvojamās telpas, iesniedz kancelejā šādus dokumentus:
- 4.6.1. politiski represētās personas apliecības kopiju un rakstveida apliecinājumu, ka personas lietošanā vai īpašumā nav citas dzīvojamās telpas;
- 4.6.2. tiesas sprieduma kopiju par izlikšanu no dzīvojamās telpas gadījumos, ja uz dzīvokļa īpašumu ir vērsta piedziņa sakarā ar maksājumiem par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, mājas uzturēšanu, ekspluatāciju vai remonta izdevumiem;
- 4.6.3. rakstveida apliecinājumu, ka personas lietošanā vai īpašumā nav citas dzīvojamās telpas;
- 4.7. bērni bāreņi un bērni, kuri palikuši bez vecāku gādības un audzināti bērnu aprūpes un audzināšanas iestādē, audžuģimenē vai pie aizbildņa pēc tam, kad beigusies viņu uzturēšanās bērnu aprūpes un audzināšanas iestādē, audžuģimenē vai pie aizbildņa, vai arī tad, kad viņi beiguši mācības izglītības iestādē, vai pēc obligātā militārā dienesta beigšanas, ja viņiem nav iespējams likumā noteiktajā kārtībā iemitināties agrāk aizņemtajā dzīvojamā telpā, iesniedz kancelejā arhīva izziņu par pēdējo dzīvesvietu pirms viņu uzturēšanās bērnu aprūpes un audzināšanas iestādē, audžuģimenē vai pie aizbildņa (izziņā uzrādot pieraksta ilgumu, pierakstītās personas un radniecību ar tām) Dundagas pašvaldības teritorijā;
- 4.8. repatrianti, kas izceļojuši no Latvijas līdz 1990.gada 4. maijam un kuriem nav iespējams likumā noteiktajā kārtībā iemitināties pirms

izceļošanas no Latvijas aizņemtajā dzīvojamā telpā, iesniedz kancelejā šādus dokumentus:

- 4.8.1. repatrianta statusu apliecināšanu dokumentu;
- 4.8.2. arhīva izziņu par repatrianta, viņa vecāku vai vecvecāku pēdējo pastāvīgo dzīvesvietu pirms izceļošanas no Latvijas;
- 4.9. maznodrošinātas politiski represētās personas iesniedz kancelejā politiski represētās personas apliecības kopiju;
- 4.10. maznodrošinātas personas, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas, ja tās pirms notiesāšanas dzīvoja Dundagas pašvaldības administratīvajā teritorijā un ja tām nav iespējams likumā noteiktā kārtībā iemitināties agrāk aizņemtajā dzīvojamā telpā, iesniedz kancelejā brīvības atņemšanas vietas izdotu noteikta parauga izziņu, kurā norādīts atbrīvošanas pamats un faktiski izciestais brīvības atņemšanas soda laiks, un arhīva izziņu par pēdējo dzīvesvietu (izziņā uzrādot pieraksta ilgumu, pierakstītās personas un radniecību ar tām) Dundagas pašvaldības teritorijā;
- 4.11. saistošo noteikumu 2.1. apakšpunktā minētās personas kancelejā iesniedz:
- 4.11.1. dzīvojamās telpas īres līguma kopiju;
- 4.11.2. tiesas sprieduma kopiju par izlikšanu no dzīvojamās telpas likuma *Par dzīvojamo telpu īri* 28.² panta pirmajā daļā paredzētajā gadījumā;
- 4.11.3. bērnu dzimšanas apliecību kopijas vai bāriņtiesas (pagasttiesas) lēmumu par aizbildnības nodibināšanu un par aizbildņa iecelšanu kopijas;
- 4.12. saistošo noteikumu 2.2. apakšpunktā minētās personas kancelejā iesniedz:
- 4.12.1. dzīvojamās telpas īres līguma kopiju vai zemesgrāmatas apliecības kopiju;
- 4.12.2. būvekspertīzes atzinumu par dzīvojamās telpas kapitālā remonta nepieciešamību vai tehniskās apsekošanas atzinumu;
- 4.13. saistošo noteikumu 2.3. apakšpunktā minētās personas kancelejā iesniedz bērna invalīda apliecības kopiju;
- 4.14. saistošo noteikumu 2.4. apakšpunktā minētās personas kancelejā iesniedz pensionāra vai invalīda apliecības kopiju.
5. Iesniedzot 4. punktā minēto dokumentu kopijas, persona uzrāda kancelejā šo dokumentu oriģinālus.
6. Kancelejā iesniegumu reģistrē un tālāk nodod Dundagas pagasta padomes Sociālās palīdzības dienestam faktisko apstākļu noskaidrošanai. Tiesības saņemt pašvaldības palīdzību, izīrējot dzīvojamo telpu, ir personām, kuras deklarējušas savu dzīvesvietu Dundagas pagasta administratīvajā teritorijā.
7. Sociālās palīdzības dienests izskata personas iesniegumu un sniedz atzinumu, vai persona ir atzīstama par tiesīgu saņemt pašvaldības palīdzību, izīrējot dzīvojamo telpu.
- 7.2. Atzinumu un palīdzības sniegšanas iespējas izskata pagasta Nekustamo īpašumu nodaļa un sagatavo lēmumprojektu Dundagas pagasta padomes Veselības aprūpes un sociālās palīdzības komitejai, kura to izskata mēneša laikā.
- 7.3. Lēmumu par personas atzīšanu par tiesīgu saņemt palīdzību un iekļaušanu dzīvojamo telpu izīrēšanas reģistrā vai par atteikumu personu atzīt par tiesīgu saņemt pašvaldības palīdzību, izīrējot dzīvojamo telpu, pieņem Dundagas

pagasta padome.

- 7.4. Pēc šo saistošo noteikumu 7.3. apakšpunktā minētā lēmuma pieņemšanas personu reģistrē attiecīgajā reģistrā palīdzības saņemšanai ar reģistrācijas numuru, kas atbilst iesniegumu iesniegšanas secībai.
- 7.5. Par pieņemto lēmumu personu informē rakstiski. Pozitīva lēmuma gadījumā atbildē norādāms reģistrs un kārtas numurs.
- 7.6. Pašvaldības Sociālais dienests ir tiesīgs jebkurā laikā pārbaudīt pamatu reģistrēšanai palīdzības reģistrā.
8. Papildus likumā noteiktajām ziņām par katru personu, kas reģistrēta palīdzības saņemšanai, palīdzības reģistrā iekļauj šādas ziņas:
- 8.1. personas dzīvesvietas adrese;
- 8.2. ģimenes locekļu skaits.

IV. Dzīvojamo telpu piedāvāšanas secība un kārtība

9. Reģistrācijas grupu ietvaros personām, kuras ar dzīvojamo telpu nodrošināmas pirmām kārtām, dzīvojamo telpu piedāvā īrēt šādā secībā:
- 9.1. maznodrošinātai personai;
- 9.2. personai, ar kuru kopā dzīvo un kuras apgādībā ir vismaz viens nepilngadīgs bērns.
10. Pēc piedāvājuma pieņemšanas Dundagas pagasta padome pieņem lēmumu par dzīvojamās telpas izīrēšanu attiecīgajai personai.
11. Mēneša laikā pēc šo saistošo noteikumu 11. punktā minētā lēmuma pieņemšanas un iepriekšējās dzīvojamās telpas atbrīvošanas ar personu noslēdzams dzīvojamās telpas īres līgums.
12. Palīdzības reģistru uztur un reizi 6 mēnešos aktualizē reģistros iekļauto personu kārtas numurus (uz attiecīgā mēneša 1. datumu) Nekustamo īpašumu nodaļa un Sociālās palīdzības dienests. Iegūtās ziņas iesniedz Dundagas pagasta Veselības aprūpes un sociālās palīdzības komitejai.

V. Gadījumi, kuros pašvaldība atsa-ka atzīt personu par tiesīgu īrēt dzīvojamo telpu

13. Pašvaldība pieņem lēmumu atteikt atzīt personu par tiesīgu saņemt likuma 3. panta 1. punktā noteikto palīdzību, ja pirms palīdzības lūgšanas persona ar savu rīcību apzināti pasliktinājusi savus dzīvokļa apstākļus:
- 13.1. personas īrētās dzīvojamās telpas īres līgumu izbeidz sakarā ar dzīvojamās telpas vai mājas bojāšanu vai citādu dzīvojamās telpas lietošanas noteikumu pārkāpšanu;
- 13.2. personas īrētās dzīvojamās telpas īres līgumu izbeidz sakarā ar īres maksas un maksas par pamatpakalpojumiem parādu, lai gan persona varēja neuzkrāt parādu, jo personas ģimenes pilngadīgo ģimenes locekļu kopējie ienākumi uz katru no tiem īres līguma darbības laikā nebija mazāki par attiecīgajā mēnesī valstī noteikto viena iedzīvotāja iztikas minimumu latos;
- 13.3. persona nelikumīgi iemitina savā dzīvojamā telpā citas personas, tādējādi samazinot dzīvojamās telpas platību;
- 13.4. ģimenes locekļu nesaskaņu dēļ.
14. Lēmumu par izslēgšanu no palīdzības reģistra pieņem Dundagas pagasta padome un par to personu informē rakstiski.

VI. Noslēguma jautājumi

15. Noteikumi stājas spēkā ar publicēšanas dienu.

Dundagas pagasta
padomes priekšsēdētājs
Gunārs Laicāns

Ciemos

EZERMUIŽA

Nobeigums. Sākumu skatīt 7.(53.) un 8. (54.) numurā.
Pašlaik Ezermuižā dzīvo 14 cilvēki.

PADOMIJĀ

Olģerts Kunstbergs: «Kolhozs sā-
kās 1948. gadā. Pie mums gan ne —
te bija mežniecība. Arī vācu laikā
un krievu laikā. Mēs pieprasījām,
lai mūsu zemes pievieno
valsts zemes fondam, bet
pievienoja mežsaimniecības
zemēm. Pushektāru atstāja.
Es sāku strādāt mežniecībā,
tad par atsvekotāju, atsveko-
šanas meistar, mežizstrā-
des meistar, visbeidzot, par
mežsargu līdz pat pensijai
1992. gadā. Būtu palicis vēl
ilgāk, bet kājas vairs neklau-
sija.

Elektrību ievilka 1961. ga-
da rudenī. Pašu mežsargi da-
bija mežniecībā atļauju no-
cirst kādus 30 kokus, paši
nozāģējām, atvedām, nomi-
zotām un rudenī ar zirgiem
stabus izvadājam. Viens
elektriķis ar mietiņiem no-
sprauda līniju, izrakām bed-
res, paši stabus sacēlām, paši
sameklējām vadus. Viens ga-
bals pietrūka, beigās pielika
tādu bimētālu, un dienas
laikā līnija bija kārtībā.
Telefonu mums ievilka tad,
kad 1972. gadā sāku par
mežsargu strādāt.

Te visi bija mežā strādājošie. Vis-
labākās atmiņas palikušas par to
laiku, kad garajā mājā dzīvoja trīs
mežsargi: viņā galā Rihards Jāvalds,
vidū Kārlis Gruntsbergs, bet šinī ga-

Kolkas mednieku kolektīvam ne-
bija, kur zvērus dīrāt. Cik ilgi zem
klajas debess? Man radās doma ve-
co mežniecības māju pārvietot bla-

• **Olģerts Kunstbergs mežsarga formā. 70. gadi.**
Foto no O. Kunstberga albuma.

kus *Upītēm*. 1984. gadā mednieki
nāca palīgā, iebetonēja pamatus un
pa vakariem vien to izdarīja. Es vi-
sus darbus vadīju. Galvenais bija
nesajaukt stūrus, tāpēc pirms no-

Tajos laikos neviens normāls cil-
vēks otram neprasīja, ko viņš darī-
jis vācu laikā, ar to nodarbojās par-
tija un valdība. Bet par Anģenu ru-
nāja, ka viņš bijis kādos formēju-
mos un no savas dzimtas puses pa-
mucis. Te viņš nodzīvoja mūža galu.
Viņš arī bija par virsmežsargu, bet
tad aizgāja uz Roju un Melsilu. No
1949. gada daļa aizgāja kolhozos,
bet daļa no tiem, kas negribēja pa-
klauties dresūrai, pamuka pie meži-
niekiem par strādniekiem, mežsar-
giem. Tur bija vieta arī leģionāriem.

Zaļmežos dzīvoja Strazdiņi. Mež-
kungu mājā atnāca dzīvot Kārlis
Apškrūms, vecs MRS strādnieks, ot-
rā galā — leitis Nakrošs. Grunts-
bergs, Frīdmanis, Brande — tie bija
vecveci mežsargi. Visa kompānija
bija ļoti draudzīga, dzīvoja kā sali-
puši, vai siens jāvāc, vai kartupeļi,
darbā gāja kopā — viens par visiem,
visi par vienu.

Bija arī kāds vecs mežkungs, kas
vairs lāgā neredzēja. Reiz sarunā-
jam mežā satikties. Viņš aiziet pa
ceļu garām, nemaz neievēro. Jā-
sauc, lai nāk atpakaļ. Bet citreiz
viņš ierauga, kā Švedenbergu Jānim
Sudmaļkalnos vilks plēš aitu. Ievilcis
upē, bet aita tik liela, ka nespēj pār-
vilkt. Vecais mežkungs zvēru no-
šauj. Pēc tam stāsta mežniecībā, kā
vilku lencis, kā tas gājis, kā viņš šā-
vis... Bet es saku — vilks taču bija
upē! — Cik jūs, biedri, Mitler, vilku
esat nošāvis? — vecais man prasa.
Nevienu...

50. gadu beigās ievilkām elektrī-
bu. Man bija samērā labas attiecības
ar zvejnieku kolhoza priekšnieku
Mikeli Limentu, viņš tad vēl bija
Melsilā. Lisments mums iedeva
rokas dilba resnuma kabeli, metrus
divsimt. Tas bija jāatšķetina pa
dzīslām, lai dabūtu līniju. Strādā-
jām pat pa naktīm Mēness gaismā,
visa mūsu kompānija.

Stabus dabūt nebija grūti. Bet tos
vajadzētu imprignēt. MRS man ie-
deva naglu kastītē riekšavu ar kaut
kādu jipti. Nopindzeļējām, koks
kļuva zaļgandzeltens. Bet vienam
stabam vien iznāca. Ko nu? Turpat
upē sarakām zilos mālus, ar tiem
nosmērējām stabus un ierakām
iekšā.

Aiz Olģerta mājas pāri pa upi bija
mežniecības dienesta zemes. Tur
bija ļoti auglīga zeme. Ne kūdra, ne
smilts, tāda kastaņbrūna.

Upītēs bija kuļmašīna, ar to brau-
ca pa jūrmalas ciemiem kult. To kū-
lēju divi vīri varēja iecelt ratos un
pārvest. Cik tad nu lielas platības
jūrmalas ciemos bija! Bet tā ir mu-
zeja manta.

Olģertam bija vecs, balts zirgs no
tēvtēvu laikiem. Tik vecs, ka neko
nevar saēst. Beigās atveda man pie
žoga. Labi, kaimiņu būšana, skaidrs,
ka pats nevar nošaut. Aizvedām uz
Pursilu un nošāvām. Reiz eju un
skatos, ribas vien stāv, bet pēdas
visapkārt. Pamatīgi tur bija plēsu-
šies.

Es mednieks nebiju, savā mūžā
esmu nošāvis vienu zirgu, vienu
lapsu un vienu zaķi. Bet mežsargam
bija jāiet medniekiem līdzi. Parasti
mednieki pēc jaktes mūs atveda
mājās. Tad uzkulās tāds kolektīvs,
kas mūs atstāj vienā vietā, citreiz
otrā... Nu atkal jāiet. Ir ziema,
sniegs līdz vidum. Zinu, ka priekšā
jaunaudze, eju pa priekšu, šie aiz
muguras. Tajos laikos pārgājienos
man pretinieka nebija. Izvilku vie-
nai jaunaudzei cauri, pēc tam vēl
otrai. Nu vairs medības nevienam
nav prātā. Sveiki un paldies! Tā no
viņiem tikām valā.

Vienu svētdienu netālu no Olģer-
ta mājas pamanījām cūkas. Uz Dū-

• **Olģerts Kunstbergs Upītēs 2006. gada augustā.**

A. Auziņa foto.

meles ceļa pusi bija veca cirsma, jau
sācis atjaunoties mežs. Nu iesim uz
jakti! Savācām visus šaujam, ma-
nai sievas kundzei arī iedeva vien-
stobreni. Sievu nolikām tādā vietā,
kur cūka nemūžam ārā nevar nākt,
un es gāju dzīt. Bet cūka tieši tur
nāca! Sieva laikam pat šāva. Nekas
mums tur neizdevās!

Bija vēl labāks gadījums. Olģer-
tam aiz mājām bija dārzs un aploks.
Vienu svētdienas rītu es, Grunts-
bergs un Rihards *Ezeros* kaut ko pī-
pējam, gudrojam un ieraugām —
gar aploka malu liels suns iet un
skatās. Mēs gudri spriežam, ka tāds
gan te nav redzēts. Lēni iet, apstā-
jas. Kad pieiet pie meža, viens ie-
saucas — bet tas jau ir vilks! Nu mēs
ar Rihardu ķeram *pagales* un skrie-
nam. Kur nu, vilks prom. Tik gudri
trīs mežsargi!»

MŪSDIENAS

O.K.: «Tagad garajā mājā dzīvo
mežsargs Ziedonis Ozols ar sievu
un māsu, kam ir vidējais dzīvoklis.
Otrā galā mīt Apškrūma mazmeita
ar saviem dēliem. *Zaļmeži* ir sagla-
bājušies, bet tukši. Apškrūmi *Zaļme-
žus* pārdeva, tur ievācās rīdzinieki,
bet tie jau miruši. Apškrūmu meita
atrodas Laucienas pansionātā. *Bir-
zes* pieder diviem Rīgas pensionā-
riem. Pa vasarām atbrauc kā atpūt-
nieki, lai aizietu uz jūrmalu.

No šejienes līdz Dundagas cen-

Jūtos kā Rojas iedzīvotājs.

Ar pārtiku apgādā meita no
Melsila. Ceturtdienās atbrauc au-
toveikals. Dundagas avīzi vienu rei-
zi esmu redzējis.

Upītēs dzīvojam es, sieva un mei-
ta ar pieņemto bērnu. Meita strādā
zivju fabrikā par meistari, arī sieva
joprojām — līmē etiķetes. Sieva kat-
ru dienu pērk svaigas reņģes, ar
tām baroju stārķus — nu jau vairā-
kus gadus. Divreiz dienā, viņi ielā-
gojuši — ap sešiem no rīta un devi-
ņiem vakarā.

Šopavasār nokritu ar insultu, ta-
gad darbaspējas ir ierobežotas. Šo-
ruden likvidējam pēdējo gotiņu.
Sienu vairs nespēju sagādāt, dakte-
ris aizliedza smagāk strīdat. Paliks
tikai vistas.

Te visapkārt ir daudz kritušo ko-
ku, bet *valsts meži* nedod. Visu mū-
žu esmu veltījis mežam, pēc 1969.
gada vējgāzes katru gadu 100 000
koku esmu iestādījis, cik divdesmit
gados sanāk! Pašam man meža nav,
bet malkai nedrīkstu ņemt. 2005.
gada vējgāzes sekas apdraud dzīvī-
bu, tepat bērni vasarā spēlējas. Bet
nē, nedrīkstot aiztikt, kaut kāda zo-
na esot. Un kas būs ar likumiem, ja
kādu nositīs? Tad arī būsīm ES stan-
dartus ievērojuši...»

Alnis Auziņš

**Autors pateicas par atbalstu raksta
sagatavošanā I. Abajam, O. Kunstber-
gam un V. Mitleram.**

• **Augusta vidū apkārt Upītēm viss ziedēja un zaļoja, it kā nebūtu piedzīvota pēdējos gados
sausākā vasara.**

A. Auziņa foto

• **O. Kunstbergs pie mājas pār upīti uzbūvējis tiltiņu, kas 2005. gada vējgāzē gan diez-
gan cietis.**

A. Auziņa foto.

lā — Vilnis Mitlers. Tas bija 60. gadu
sākumā. Mitlers bija mežsargs ar
lielo burtu, labs, iejūtīgs cilvēks.
Mēs toreiz vienmēr bijām kopā,
viens otram palīdzējām. Tad valdīja
liela satiecība. Tagad tā vairs nav.

Pēc 1969. gada vējgāzes apkār-
nes mājas bija gučuļu pilnas. *Upītēs*
gan nebija, bet kaimiņos, *Zaļmežos*,
un mežniecības mājā. Gučuļi arī bi-
ja izpalīdzīgi. Dzēra gan krietni, bet
domstarpību nebija. Ja redzēja, ka
mēs sienu vedām, paši pieteicās pa-
līgā. Gadus divus te bija un aizbrau-
ca. Viens palika, tepat netālu *Sud-
maļkalnos* dzīvo.

Šī ēka, kurā tagad runājamies, ir
daļa no vecās *Ezeru* mežniecības
ēkas, kas atradās blakus garajai
mežsargu mājai. Mežniecība tajā
ēkā pastāvēja līdz 1946. vai 1947.
gadam, tad to pārcēla uz *Briežiem*.
Vēl pēc kādiem gadiem *Ezeru* mež-
niecību pārcēla uz Dundagu, bet ta-
gad tādas vispār vairs nav.

jaukšanas baļķus sanumurēju. Vecā
māja gan bija lielāka, turpat 15
metru gara, tagad ir par pieciem
metriem īsāka. Ziemeļu gals bija sa-
puvis, arī apakšējie divi baļķi. 1992.
gadā es aizgāju pensijā, un mednie-
ku kolektīvs arī izputēja. Bet es ie-
domāju izbūvēt augststāvu.»

Vilnis Mitlers: «Ezermuižā dzī-
voju un strādāju par virsmežsargu
no 1957. līdz 1963. gadam. Pati Eze-
ru mežniecība tad jau bija *Jaunbrie-
žos* ar desmit mežsargu apgaitām
un trīs virsmežsargiem. Edgaram
Hausmanim bija pakļauti trīs mež-
sargi, Rihardam (īstajā vārdā Kār-
lim) Jāvaldam trīs, man četri. Manā
pārziņā bija Pursili, Melsils, Uši un
Krauķi. Pursilā plāva sienu.

Es dzīvoju mežkalpu mājās. Ol-
ģerta [Kunstberga] māsiņa, virs-
mežsarga Kunstberga meita, appre-
cējās ar Anģenu, kas 50. gadu beigās
mežmalā uzbūvēja māju [Birzes].

Novembrī pagastmājā

- 8. XI plkst. 14.00 Vides aizsardzības un pagasta attīstības komiteja
- 10. XI plkst.14.00 Izglītības, kultūras un sporta komiteja
- 15. XI plkst.14.00 Veselības aizsar-
dzības un sociālās palīdzības ko-
miteja
- 20. XI plkst.14.00 Finanšu komiteja
- 27. XI plkst. 14.00 padomes sēde

Skats no malas

NO PUTNA LIDOJUMA

Uz sarunu aicinājām Ģirtu Kalnbirzi — Talsu rajona padomes priekšsēdētāju.

— Vai atšķirās jūsu priekšstati par darbu rajona padomē no īstenības?

— Jā. Sākumā domāju, ka ir labi, ka vietējo pašvaldību vadītāji ievēl rajona padomes priekšsēdētāju. Tagad uzskatu, ka rajona padomes vadītājam jābūt tautas vēlētam. Nav lāgā arī tas, ka rajona padomes vadītāja darbs savienots ar pašvaldības vadītāja amatu. Problēmas gan ir daļēji līdzīgas, bet atbrīvotam rajona padomes priekšsēdētājam atliktu daudz vairāk laika rajona funkciju veikšanai. Lietderīgi būtu atstāt rajona padomi kā atsevišķu struktūru.

— Lūdzu, atgādiniet par pienākumiem, ko pilda Talsu rajona padome!

— Pašvaldību likumā tās ir minētas, bet būtībā rajona padome kopumā veido rajona attīstības stratēģiju. Rajona padomei tāpat kā vietējām pašvaldībām ir sava struktūra. Galvenie uzņēmumi ir Talsu slimnīca, Talsu novada muzejs, Laucienes pansionāts, Upesgrīvas internātskola, Mazirbes internātskola, Talsu Vakarā neklātienēs vidusskola, Izglītības pārvalde. Šajā ziņā Talsu rajons atšķiras gandrīz no visas pārējās Latvijas, proti, Izglītības pārvalde nav nozares ministrijas, bet rajona padomes pakļautībā. Uzskatu, ka tas mums daudz labāk ļauj sasniegt izglītības mērķus, sastrādāties ar visu pašvaldību mācību iestāžu direktoriem un pašvaldību vadītājiem. Priešajos, ka mūsu rajonā darbojas ne vien vidusskolas, bet arī profesionālās izglītības un arī vairākas augstākās izglītības iestādes.

Līdztekus izglītībai pārraugām pārējās galvenās jomas: sociālo, kultūras, finanšu. Rajona padomes pienākums nav iedziļināties atsevišķu pašvaldību saimnieciskajā darbībā, bet kopumā redzēt divdesmit vietējo pašvaldību darbu un ar saviem speciālistiem palīdzēt. Rajona padome vietējās pašvaldības nevar ietekmēt tieši, bet var ieteikt, veicināt sadarbību, sekmēt finansējuma piesaisti. Par svarīgāko lemjām rajona padomes sēdēs, kad sapulcējas visi vietējo pašvaldību vadītāji.

— Kas paveikts, kas iecerēts tuvākajā laikā? Kas visvairāk sagādā raizes?

— Mūsu mērķis ir uzcelt jaunu, mūsdienīgu rajona slimnīcu. Šā gada budžeta grozījumos jau esam tam saņēmuši pirmo finansējumu.

Ar Eiropas Savienības (ES) finansējuma palīdzību esam iegādājušies jaunas ātrās medicīniskās palīdzības mašīnas. Arī Dundagā tāda nodrošina mūsdienīgu medicīnisku aprūpi.

Ar vecajām šoferi jau atteicās braukt! ES līdzekļi piesaistīti arī Laucienes pansionātā. Rajona padomes speciālisti prot rakstīt projektus.

Izglītības pārvalde kopā ar vietējo pašvaldību vadību risina vienu no rajona lielākajām problēmām — pie pamatskolām nav sporta zāļu. Te uzskatāmi izpaužas mūsu uzdevums redzēt rajonu kopumā un izstrādāt konkrētus attīstības kritērijus. Padome strikti nenosaka, ko celt un kur, taču mums jāizlemj, kur celt vispirms, kā ar laiku radīt pārdomātu tīklu. Nav jēgas celt daudzfunkcionālu halli pie skolas, kurā māsas simt bērnu. Lietderīgi būtu celt lielās zāles tālāk no centra, izveidot pa rajonu vienmērīgi. Jūsu pašvaldība arī domā būvēt jaunu halli un jau piesaistījusi budžeta grozījumu finanses. Tur ir jēga, jo Dundaga ir gana tālu no Talsiem, uz Dundagu var braukt citi kaimiņi.

Šovasar notika Latvijas virsmežniecību reforma. Tas ir rajona padomes nopelns, ka turpmāk Ziemeļkurzemes virsmežniecība atradīsies Talsos, telpas jau ir — bijusī SES māja. Turklāt tur būs arī PVD un sanitā-

Uzziņai. Beidzis Latvijas Lauksaimniecības akadēmiju, vairākus gadus strādājis dažās Talsu rajona pašvaldībās par juriskonsultu. Vadījis Laidzes profesionāl-tehnisko vidusskolu. Kopā ar domubiedriem radījis pirmā līmeņa augstākās izglītības iespējas Laidzē.

Kļuvis par deputātu Laidzes pašvaldībā un ievēlēts par pagasta padomes priekšsēdētāju. Pusotru gadu vada Talsu rajonu, reizē būdams Laidzes pašvaldības un pašlaik arī Kurzemes attīstības aģentūras vadītājs.

rā dienesta pārstāvji, lai cilvēki vienviet varētu nokārtot lietas.

Nu jau kādu gadu mūs nodarbina liela un iepriekš neparedzēta problēma — trūkst ūdens. Aizvien vairāk rajona zemnieku un uzņēmēju akās un dīķos nav ūdens. Par to jādomā stratēģiski un politiski. Pēc pašvaldību likuma mēs nevaram finansāli atbalstīt dziļurbumu rakšanu, bet varam palīdzēt risināt valsts līmenī. Lauksaimniekiem būs iespējams rakstīt projektus dziļurbumu ierīkošanai.

Tuvākajā nākotnē tādas iestādes kā Veģu pansionāts nonāks vietējās pašvaldības pārziņā. Rajona padomei laikus jādomā, kā to sapost, kā sagatavoties. Arī Laucienes pansionāta labiekārtošanai joprojām vajag ievērojamas summas.

— Jaunā Saeima mantojumā saņēmusi administratīvi teritoriālo

reformu. Kāds ir jūs viedoklis par to: iespējamie ieguvumi un bažas?

— Administratīvi teritoriālā reforma ir iestrēgusi, bet tai jānotiek labprātīgi. Rajona padomei ar savām idejām un zināšanām jāpārstāv mūsu rajona pašvaldības Ministru kabinētā un Pašvaldību savienībā, lai reformu veicinātu.

Uz reformu skatos divējādi. Reformai jābūt, un tā lielā mērā sekmes apkārtējo pašvaldību sadarbību, līdzdalību ES projektos, varēsīm algot speciālistus. Mūsu rajonā pārsvarā ir mazas pašvaldības. Visumā tās ir atradušas savu attīstības modeli, infrastruktūru daudz maz saīkstojušas. Tomēr vienai nelielai pašvaldībai nepietiek resursu, tā netiek galā ar savām funkcijām, budžets ir par mazu. Jā, daudzas pašvaldības lūko izstrādāt projektus, tomēr kopumā nepietiekami. Jā, pašvaldības iegūst līdzekļus no valsts budžeta grozījumiem, bet tā ir ugunsgrēka dzēšana. Nepiesaistot ārējus līdzekļus, nebūs attīstības, nebūs dzīvības uzņēmējdarbībā. Veidojoties novadiem, tam būtu jāuzlabojas.

Un otra puse. Mani visvairāk uztrauc tas, vai reformas ietekmē iedzīvotāji vēl vairāk neaizplūdīs no laukiem. Veidojoties novadiem, veidosies centri. Apvienojoties pašvaldībai ar 4000 ar 1000 iedzīvotājiem, noteicēja būs skaitliski lielākā. Vai jaunā novada dome pietiekami risinās mazās pašvaldības jautājumus,

vai tai paliks nepieciešamā patstāvība? Lielākajai jāpalīdz mazākajai, tādai vajadzētu būt reformas jēgai, bet būtu nelāgi, ja resursi aizplūstu uz novada centru.

Tāpēc vajadzīgi pētījumi un analīze, iedzīvotājiem konkrēti jāpasaka, ko reforma dos. Ja pašvaldības vadība to nemāk izskaidrot, tad ir slikti.

Valstij reforma ir vajadzīga, tā nāks attīstībai par labu. Skaidrs, ka pašvaldībai jānodrošina iedzīvotājiem paši nepieciešamākie pakalpojumi: ģimenes ārsti, pasts, skola, ceļi, brīvā laika pavadīšana. Ja tas būs, tad reformai būs zaļā gaisma.

Novadam pašam jāizšķiras par centru, kam būs jāpilda tās pašas funkcijas, ko ilgu gadu pildīja viena no konkrētām pašvaldībām. Ļoti svarīgi, kādas pašvaldības apvienosies un kā sadalīsies deputātu krēslī, kur būs centrs. Varbūt centri var darboties pēc rotācijas principa, var

• Talsu rajona padomes priekšsēdētājs Ģirts Kalnbirze.

Autora foto

būt arī divi centri. Reforma taču notiek reformas dēļ, bet tāpēc, lai iegūtu cilvēks. Lai resursi saplūstu un ES labumus mēs visi varētu labāk izmantot.

— Kāda jums no putna lidojuma liekas Dundaga salīdzinājumā ar citām rajona pašvaldībām?

— Jūsu pašvaldība ir īpaša — teritorijas ziņā lielākā valstī, iedzīvotāju skaita un blīvuma ziņā — pretēji. Jums tāpat kā dažām citām mūsu rajona pašvaldībām ir vairāki centri: Kalķi, Neveja, Vīdale, bet tie ir pabērnu lomā. Varu tikai apbrīnot jūsu vadību, kas tomēr visu lielo saimniecību satur kopā un lūko attīstīt. Nepietiek finansējuma visu centru attīstībai, un uz četriem gadiem ievēlēts pašvaldības vadītājs pagūst īstenot tikai dažus apjomīgākus projektus. Taču — ar ko sliktāks cilvēks, kas dzīvo nomalē?

Ļoti labi, ka jums ir mūzikas un mākslas skola, turklāt sasniedz lieliskus panākumus. Lielu kopīgu darbu esat ieguldījuši un atbalstījuši savus piensaimniekus. Liels prieks par vidusskolu. Jau pirms vairākiem gadiem īstenoti energoefektivitātes projekti. Ja ar vietējo skolu viss ir kārtībā, tad pašvaldība arī citādā ziņā attīstīsies. Labi, ka jums ir Veselības un sociālās palīdzības centrs, turklāt ir sācies kārtējais sociālais projekts. Tas ir slavējami.

Pils neapšaubāmi ir smaga nasta katrai pašvaldībai, jo ēkas sapošana un uzturēšana nav tas, kam vietējā vara varētu veltīt galveno vērību, tomēr jūs veiksmīgi tiekat galā.

Patīkami pārsteidz, ka Dundagā atjaunota estrāde, kas ir nozīmīga kultūras attīstībai. Domāju, ka tas ir liels izpilddirektora nopelns. Finansēs iegūt ir labi, bet tās pareizi jāizmanto. Vietējām pašvaldībām jāapzinās, cik liela ir izpilddirektora loma. Ja šajā vietā ir īstais cilvēks, tad viņam tur vajadzētu būt ilgstoši. Politiski drīzāk var mainīties.

Jūsu īpatnība ir gan lielie attālu-

mi, gan arī aizsargājamās teritorijas, mazpārveidotā daba. Reizē tie ir plusi, kas piesaista tūristus. Esmu dzirdējis par Tūrisma informācijas centra sekmīgo darbību.

Savulaik daudz paveica pašvaldību sadarbības apvienība *Ziemeļkurzeme*, īstenoja svarīgu reģionālu projektu — ieviesa internetu, labi darbojās komunālajā saimniecībā, radīja iestrādes novada veidošanai.

Tagad jūs sagaida pārmaiņas. Kā rajona pašvaldības vadītājs priedājos, ka Saeimā iekļuvi četri cilvēki no mūsu rajona, divi no tiem — pašvaldību vadītāji. Tas vieš cerības, ka mūsu rajons būs uz zaļa zara. Tie reģioni, no kuriem ievēlēti vairāki tautas kalpi, attīstās straujāk. Tas bija mūsu sapnis — lai kāds pašvaldības vadītājs iekļūst Saeimā. Lai viņiem izturība! Mums arī būs vienkāršāk virzīt savus ieteikumus ar sava deputāta starpniecību, nevis iet parasto birokrātisko ceļu. No valsts institūcijām dabūt oficiālus atzinumus ir ļoti grūti. Valsts institūcijas gan prasa mūsu viedokli, bet izskatās, ka tas ir gluži vienaldzīgs. Jā, tad, ja ministrija vai cita valsts institūcija atsūtījusi kādu dokumentu mums un mēs nokavējam kādu dienu, uzreiz dabūjam pērienu.

— Vai jums ir gadījies iepazīties ar mūsu mēnešrakstu *Dundadznieks*?

— Kad braucu uz *Ziemeļkurzemes* sēdēm, tad redzēju, bet pēdējos gados nav iznācis. Būtu labi, ja katra pašvaldība savu informatīvo izdevumu nogādātu rajona padomē, tas nodrētu arī citiem pašvaldību vadītājiem. Ir pašvaldību vadītāji, kas paši atved.

— Ko novēlat dundadzniekiem?

— To pašu, ko ikvienam sava rajona un visas valsts iedzīvotājiem. Būt īstiem saimniekiem savā vietā, ne-nošķirt sevi no pašvaldības, bet rosīgi līdzdarboties it visā.

Alnis Auziņš

Divi projekti no viena

22. IX Dundagas pils kolonzālē notika projekta *Dundagas un kaimiņu pašvaldību un NVO darbinieku kapacitātes stiprināšana Eiropas sociālā fonda (ESF) finansēto projektu sagatavošanā un vadībā seminārs*.

Tajā izvēlējās divas patlaban visbūtiskākās sociālās problēmas un noteica divu nākotnē īstenojamo projektu risinājumus. Aizvadītajā mēnesī mācību projekta dalībnieki (pārstāvēti četri kaimiņu pašvaldību — Dundagas, Īves, Lubes un Valdgales — darbinieki un nevalstiskās organizācijas) sagatavoja divus pro-

jekta pieteikumus.

Apmācību grupa sadalījās divās apakšgrupās, un katra pilnībā sagatavoja vienu projektu. Pēc teorētiskajām mācībām kursanti patstāvīgi apguva projekta pieteikumu anketu šifrēšanas un aizpildīšanas maksu. Reizi nedēļā no Rīgas uz Dundagu brauca zinoši projektu pieteikumu

sagatavošanas speciālisti, kuriem varēja vaicāt neskaidro. Rakstot pieteikumu formulējumus un meklējot labākos un precīzākos izteikumus, bija nepieciešams iemācīties strādāt grupā, t.i., darbu strukturēt, sadalīt pienākumus un apkopot informāciju. Mēnesis bija spraiga darba pilns, jo nav viegli nolikt malā daudzos ikdienas darba pienākumus un risināt projektu pieteikumu anketas rēbusus.

Ja tuvākā laikā Sociālās integrāci-

jas fonds izsludinātu konkursu, tad tam noteikti varētu iesniegt divus pilnībā sagatavotus projekta pieteikumus.

Abos projektos ir jauniešiem svarīgi nodarbinātības un izglītības kvalitātes risinājumi. Īstenojot pirmo projektu *Dundagas pagasta nodarbinātības plāna izstrāde jauniešiem*, iegūsim pārskatu par jauniešu nodarbinātības problēmu mūsu pašvaldībā, kā arī risinājumus stāvokļa uzlabošanai. Īstenojot otro projektu

Motivācijas programmas izstrāde un īstenošana jauniešiem bez pamatizglītības un zemām pamatprasmēm «Soli pa solim», rosināsim jauniešus ar mācīšanās grūtībām un bez pamatizglītības apgūt pamatzināšanas un iemaņas, kas sekmē iekļauties darba tirgū vai uzsākt individuālo darbu tuvu savai dzīves vietai Dundagas, Īves, Valdgales un Lubes pagastā. Palielināsim izglītotu, pārliecinātu un ziņošu jauniešu skaitu šajos pagastos, kā arī jauniešu izpratne par izglītības nozīmi un pieprasītajām profesijām, samazināsim jauniešu skaitu, kas agri pamet mācības.

Gunta Abaja,
projekta vadītāja

Svešās zemēs esot jauki

DUNDAGA — DĀNIJA. KĀ TURPMĀK?

Mūsu pagasts 10 gadus raženi sadarbojies ar Skovbo komūnu Dānijā. Kā turpmāk? Šis jautājums ir svarīgs pašlaik, jo Skovbo komūna beidz pastāvēt. Pēc kārtējā Dānijas apmeklējuma lūdzu izteikties dažus no mūsu delegācijas.

Aldons Zumbergs:

«Atvadas un... jauna sadarbība»

Mums iekrita pārskata, jaunu sadarbības plānu kaldināšanas un reizē atvadu brauciens uz jau pazīstamo dāņu zemes stūrīti. No nākamā gada Skovbo komūna ar 15000 iedzīvotājiem pievienojas Kēges komūnai ar 40000 iedzīvotājiem. Apvienošanās mērķis — sniegt pēc ie-

likmēm. Kādreiz esot maksāts pat zem 15%, pašlaik maksā 24,9%. Dāņu kolēģi secina: ja grib dzīvot labklājībā, nodokļi, turklāt gana lieli, jāmaksā visiem. Mazāki tie var būt tad, ja ir efektīva pārvalde un spēcīgi pašvaldības uzņēmumi, kas nav jādotē no pašvaldības budžeta un kas var sniegt pietiekami lētus pa-

pie mums taksometriem) un tajās nedrīkst pārvadāt vairāk par vienu pasažieri, citādi jāmaksā sods. Jāpiebilst, ka viņu ciemati nav skaisti, un tas arī ir šādas nodokļu politikas rezultāts.

Lauku ainavas tomēr ir sapostas, jo par ražošanā ieguldītiem līdzekļiem ir nodokļu atlaides un kompensācijas. Dāņiem atlīdzinot arī par Latvijā nopirktiem zemes gabaliem un uzceltām būvēm. Dānijas laukos gandrīz visur saožama cūku fermu smaka. Dāņi pieraduši, toties nepieradušos atbaida. Citādi kārtība laukos un ciematos ir nevainojama. Pašvaldības kārtības ievērošanai izdod dažādus saistošus noteikumus. Mazs piemērs. Ja daudzdzīvokļu mājā kāds grib iegādāties suni, tad viņam jāprasa atļauja no pārējiem kopējās kāpņu telpas kaimiņiem. Ja suns riedams traucē kaimiņus, tie var pieprasīt, lai viņam izoperē balseni vai iemidzina. Par to, ka suns kādam uzbruktu, nevar būt ne runas. Un tā citās jomās. Cilvēks ar savu brīvo rīcību tomēr nedrīkst ierobežot vai traucēt citu cilvēku mieru un dzīves kārtību. Par kārtību atbildot paši iedzīvotāji... Gluži kā Hruščovs bija plānojis komunismā.

Pēc deputātes Unas Silas ierosmes īpaši lūdzām parādīt sporta halles. Skovbo komūnā tādas ir četras, katra rokasbumbas laukuma lielumā, jo šis sporta veids Dānijā ir ļoti izplatīts. Uzmaniību atkal pievērsu izpildījuma vienkāršībai. Parastās ķieģeļu sienas bez apmetuma gan zālē, gan palīgtelpās. Tā tas bija pat skolā un klašu telpās. To redzot, bija jāatzīst, ka mums, latviešiem, vajag izrādīties (sak, nav jau nekādi nabagi!). Ja bibliotēku, tad tādu, kā nekur pasaulē; ja koncertzāli, tad uz ūdens. Kopenhāgenā arī redzējām operas teātra ēku uz ūdens. Tomēr tā nebija celta par nodokļu maksātāju, bet par pasaulē lielākās konteinerpārvadājumu kuģniecības vienīgo īpašnieka naudu, kas to dāvinājis dāņu tautai. No karaļa pils logiem to var vērot arī Dānijas karaliene Margrēte II. Toties individuālajam transportam tur nav stāvvietas, bet sabiedriskā transporta plūsmā šī mākslīgā sala ir malā.

Mums ar dāņiem ir daudz vēsturē veidojušos kopīgu iezīmju. Dāņu nelūgtie draugi ir bijuši zviedri un vācieši. Par cīņām ar zviedriem vēsta vairāki pieminekļi. Zviedri tagad esot draugi, un cīņas ar viņiem notiekot futbola laukumos, bet par senajām cīņām zviedriem tomēr nestāstot...

Dāņu pieredzes pūrs ir pietiekami vērtīgs, lai mēs ar to iepazītos pamatīgāk. Ar jauno Kēges komūnu jāturpina sadarboties. **Jauna līguma izstrādei aicinu katru piedalīties ar saviem priekšlikumiem un iesniegt tos pagasta padomē, izteikt deputātiem vai darbiniekiem.**

Alanda Pūliņa:

«Pēdējoreiz Skovbo...»

Pirmajā dienā vakariņās tiekamies ar Skovbo cilvēkiem. Piedalās arī Mikāels Mojsens — pašvaldības sadarbības rīkotājs un mūsu saziņas persona Kēges pašvaldībā. Daļa Skovbo darbinieku turpinās strādāt arī Kēges pašvaldībā, arī ceturtdaļa politiķu būs no Skovbo. Mikāels sola, ka Kēge atvēlēs īpašus līdzekļus budžetā sadarbībai ar Dundagu. **Jāmeklē jaunas sadarbības jomas!**

Iepazīstamies ar jauno sadarbības pašvaldību — Kēgi. Tā atrodas dabiska līča krastā nedaudz uz dienvidiem no Kopenhāgenas. Tuvākajā nākotnē iecerēts 40 ha platī-

bā aizbērt jūru un izveidot industriālo parku. Kēgē tā saucamajā Transporta centrā izvietoti uzņēmumi, kam nepieciešams ātrgaitas šoseju un dzelzceļa tuvums. Ir tērauda un dzelzs apstrādes uzņēmums, liela kokzāģētava. Pilsētu robežas vietām saplūdušas. Savvaļas dabu Kēgē grūti atrast, tomēr ir arī lauku teritorijas. Ir pamatskola, vidusskola, mūsdienīga slimnīca.

Atvadu vakariņās Skovbo kolēģi atceras ciemu reizes Dundagā (1996. g. 23. aprīlī uz Dundagu devās pirmie 7 Skovbo pārstāvji). Dāņi iesaka arī turpmāk sadarboties bērniem un jauniešiem. Atbildība, brīvprātība, nauda: tas vienmēr jāpatur prātā, domājot par sadarbību. Mona no draudzības komitejas piekodina mums nekad neaizmirst savu kultūru, vēsturi, tradīcijas. Aldons atgādina, kā Piltenes bīskapija ietekmējusi dāņu valodu. Lienīte uzsver, ka pirms 10 gadiem Dundagā dibināta Dānijas — Latvijas draudzības komiteja un sveicina no visiem Dundagas draugiem.

Mūsu Gunāram tiek Oles Hansena «pārmetums» par kārtējām dāvanām, šoreiz tie ir 37 skaisti un lieli fotoattēli par Kurzemi (autors Edgars Dubiņš). Pašlaik gatavojam attēlu aprakstus dāņu valodā, ko ar objektu karti kopā nosūtīsim uz Dāniju.

Austris pateicas par līdzšinējo sadarbību un sola tuvākajā laikā sagatavot sadarbības plānu ar jauno Kēges pašvaldību. Jau nākamgad aicinām jauno Kēges pašvaldību pārstāvjus uz Dundagu, vislabāk Pils dienā 13. maijā vai Dundagas svētkos 6. jūlijā.

Smaida Šnikvalde:

«Ir, ko pamācīties»

Tikai stundas lidojums, bet pavisam cits dzīves līmenis, cits skatījums uz daudzām lietām!

Vispirms par kopīgo. Tas ir humors, kas uzreiz tuvina cilvēkus.

Dāņi lielu vērību pievērš sociālajiem jautājumiem. Vecie cilvēki, kas vairs nespēj sevi aprūpēt un uzturēt māju, turpina pilnvērtīgi dzīvot pansijās. Vecie cilvēki, kam grūti pārvietoties, brauc ar nelieliem trīsriteņiem, kas aprīkoti ar elektromotoriem.

Gribot negribot aizdomājos par mūsu vecajiem un slimajiem, kas bieži vien aizmirsti un nekoorti vientulībā velk dzīvības nastu pus-sagruvušās mājās. Par to ar asarām acis stāstīja vēlēšanu komisijas locekļi. Varbūt kāda slima, salīkuša, visu aizmirsta cilvēka biļetens bija izšķirīgais, lai turīgs kungs tiktu Saeimas mīkstajā krēslā un kļūtu vēl turīgāks. Dānijā deputāti patiešām domā un dara visu nepieciešamo veco cilvēku labā.

Visapkārt strauja celtniecība.

Privātmājas top veselīgiem ciemiem, bet dāņi necenšas cits citu pārturpot. Laukos daudz zirgu, gandrīz pie katras mājas. Pilsētās strādājošajiem lauku mājās un zirgi ir atpūtai un izklaidei.

Dāņu iespējas sportot var apskaut. Katrā apdzīvotā vietā sporta zāle, futbola laukumi. Sajūsmināja riteņbraucēji. Ļoti dārgā transporta nodokļa dēļ dāņi daudz pārvietojas ar velosipēdiem — lielpilsētās, mazpilsētās un laukos. Brauc veci un jauni, laucinieki un parlamenta deputāti. Netrūkst arī labiekārtotu ceļu. Pa pilsētas centru var braukt ar iznomātiem velosipēdiem bez maksas. Nevienam nesoda, ja velosipēdam nav numura vai braucējam galvā nav ķiveres.

Bērnodārzā bērni, tāpat kā pieaugušie, jūtas pavisam brīvi. Mantiņas un drēbes mētajās apkārtnē, bet tāpēc neviens nesteidzas mūsu degungalā ieviest pedantisku kārtību. Kā ir, tā ir! Turklāt Dānijā mazākajās grupās var strādāt pieaugušie bez augstākās izglītības, ja vien viņi ir beiguši pusgada kursus pedagoģijā.

Mani ziņkārēja kultūras dzīve. Dānijā pašvaldība nefinansē kultūru, tomēr atbalsta atsevišķus pasākumus, piedevām kultūras jautājumus risina daudz dažādu biedrību un klubu.

Dāņi aizkustinoši rūpējās par mums. Viesnīca bija lieliska, ēdināšana — pirmšķirīga. Kad pirms ekskursijas sākām uztraukties par lietu, jo nebijām paņēmuši lietussargus, dāņu draugi mums sagādāja cepurītes un lietussargus.

Man kā jaunai pašvaldības darbiniecei bija svarīgi iepazīt savus kolēģus ārpus darba. Priecājos, ka daudzus ieraudzīju citādu, atvērtākus nekā ikdienā.

Paldies par iespēju aizbraukt uz Dāniju!

Lienīte Iesalniece:

«Kas mainījies?»

Mainījušies esam mēs paši. Skovbo mērs Ole Hansens atcerējās, ka pirmajā tikšanās reizē runājuši tikai viņš un Gunārs Laicāns. Šoreiz runātāju netrūka un arī mūsējie nekautrējās slavēt savu zemi.

Patika dāņu attieksme pret savu senatni, ekskursija pa Kēges vecpilsētu. Uzzināju, ka grīstē savīts skurstenis ir kalēju pazīšanās zīme, ka atkritumi viduslaikos mesti uz ielas un tāpēc to līmenis pacēlies par pusotru metru.

Dāņiem vaicājām praktiskas lietas, piemēram, kā viņi marinē siļķes (ļoti gardas), kā gatavo atspirdzinošo plūškoka ziedu dzērienu. Nacionālais ēdiens esot cepta caur-augusi cūkgaļa.

Mūsos ir daudz kopēja, un turpmākā sadarbība to tikai apliecinās.

A. Kojro foto

• Mūsējie pie Skovbo pašvaldības ēkas. Līdz gada beigām to vēl rotās šāds uzraksts.

spējas labākus pakalpojumus iedzīvotājiem izglītībā, bērnu audzināšanā, sociālajā aprūpē, komunālajos pakalpojumos, veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu.

Pirmā pašvaldību apvienošana pēc teritoriālā un iedzīvotāju skaita palielināšanas kritērijiem Dānijā notika 20. gs. 60. gados. Šajā reizē pašvaldībām, kurās iedzīvotāju skaits bija mazāks par 15000, bija jāatrod sev partneris, ar kuru veidot kopēju, spēcīgāku pašvaldību. Pārvaldes jomā tas panākams, lietojot informācijas tehnoloģiju sasniegumus, un komunālajā saimniecībā, veidojot spēcīgākus pašvaldību uzņēmumus. Tajos var lietderīgāk izmantot tehniskos resursus un darbaspēku un līdz ar to taupīgāk lietot nodokļu maksātāju naudu.

Tā kā Dānijā iedzīvotāju ienākumu nodokli var diferencēt, to nosaka pati komūnas padome un tā iekasēšanu administrē komūnas pārvalde, tad skaidrs, ka apvienošanās mērķis ir maksāt mazākus nodokļus vai saņemt labākus pakalpojumus no savas pašvaldības, tās uzņēmumiem un struktūrvienībām.

Lielā mērā pašvaldību attīstība un panākumi ir atkarīgi no tā, cik valsts tām uzticas, un pilsoņu līdzatbildība arī atkarīga no tā, cik liela atbildība gulstas uz viņiem. Dānijā to panāk, uzticot pašvaldībām pašām noteikt iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi. Savukārt iedzīvotājiem pašiem jādeklarē savi ienākumi un jāiemaksā pašvaldības budžetā. Tā pašvaldība panāk to, ka tā vienmēr pārzina savu iedzīvotāju ienākumus, turklāt spēj novērtēt, vai godīgi tos deklarē.

Pēc mūsu valstī pastāvošās kārtības pašvaldība nezina, cik tās iedzīvotājs maksā nodokļos un vai vispār maksā. Interesanti bija uzzināt par iedzīvotāju ienākumu nodokļa

kalpojums.

Izrādās, Dānijā (vēl arī Irākā!) baznīca nav atdalīta no valsts. Dānijas valdībā ir baznīcas lietu ministri, visi mācītāji ir valsts kalpotāji — ierēdņi. Baznīcas, pārsvarā pēc viena stila, lielākoties celtas 12. gadsimtā. Raksturīgākā iezīme ir tornis ar divslīpu jumtu, nevis ar smaili, kā pie mums. Baznīcas ir ekskursiju objekti un koncertzāles. Devīdesmit pieci procenti dāņu ir luterāņi, taču dievkalpojumos komūnas centrā ierodas ap 20 — 25 dievlūdzejū. Lauības baznīcā gan izplatītas, taču laulāt uzticēts arī tieši komūnas padomes mēram, kuram ir arī «gods laulāt» viendzimuma pārus, vārdus «līgava» un «līgavainis» aizstājot ar «partneris nr. 1» un «partneris nr. 2».

Dabiskais pieaugums Dānijā ir tuvu nullei, lai gan māmiņas saņem «algu» gadu pēc bērna piedzimšanas un bērnu audzināšanas pabalstu (ap Ls 200 mēnesī) līdz 18 gadu vecumam, turklāt ir bezmaksas izglītība, ieskaitot 5 gadus augstskolā. Iedzīvotāju iztrūkumu atsver atļauja ieceļot politiskiem un ekonomiskiem bēgļiem no Āfrikas un Āzijas. Sabiedrība par to kurn. Izmantojot daudzveidīgos un dāsnos sociālos pabalstus, iebraucēji dažkārt nemaz nestrādā, nelegāli gan un, nemaksājot augstos nodokļus, par iegūtiem līdzekļiem pērk ekskluzīvas automašīnas, tā kaitinot dāņus, kuri savā labklājībā tomēr ir pieticīgi. Tur ceļ vienkāršus mājokļus, viņu māju rindas ir daudz vienkāršākas un neizteiksmīgākas par mūsu *līvānietēm*, un viņiem, pērkot automašīnas, jāmaksā 225% nodoklis. Ja automašīnu izmanto ražošanas vajadzībām, tad ir tikai parastais apgrozījuma nodoklis 25%, bet šādām automašīnām piešķir īpašu numura zīmi (kā

• Kopenhāgenas skats kā skatu kartīte

Ne no maizes vien

Apbruņoti «svētie» grēcinieki

Kas ir svētie pēdiņās? Kāpēc tiem jābruņojas? Un kādi ir «svētie» grēcinieki? Par to sprieda 17 Dundagas evaņģēliski luteriskās draudzes cilvēki 30. IX *Krūziņos*. Bet galvenie rosinātāji bija Luterāņu stundas vadītāji Juris Morics un Artis Puriņš.

Lūkošu īsi izteikt dzirdēto un pieredzēto. *Luterāņu stunda* ir ASV dibināta domubiedru grupa, kuras nolūks ir mest tiltu starp baznīcu kā organizāciju un draudzi. Jo — nav pietiekams tas ikdienas darbs, ko kristieši paveic ikdienā. Proti, kristieši vāji pilda Jēzus novēlējumu — Kārļa Lāča jaundarbu. Klausīties nebija viegli, kaut gan pie tādas mūzikas tiekam radināti. Dundagā arī šovasar bija jauno komponistu radošā nometne un vairāki koncerti. Interesanti, ka, atskaņojot šo darbu, trim trombonistiem un vienam tubistam pievienojās vēl divi

mu un reizē pavēli sludināt Evaņģēliju visām tautām, kas pirmām kārtām jāizprot kā darbošanās savā vidē. Kā to uzlabot, par to runāja Juris un Artis, kā tas izdosies — nu ja, par to pēc kāda laika vajadzētu spriest tepat Dundagā...

Apbruņošana — šajā gadījumā zināšanas, pieeja, pieredze, seminārā brīžam pasniegtas visai rotaļīgi (izspēlējot pat mazu teijāteri). **«Svētie»** — būtībā visi nokristīti, *atpirkti* cilvēki, bet tomēr vienlaikus arī pārnestā nozīmē, jo — kurš tad

no mums lidinās kādu metru virs zemes? Tā kā ikviena kristieša ceļš sākas ar apjausmu par savu **grēcīgo** iedabu, tad tas kļūst par viņa ticības pamatakmeni. Šādi izskaidrojams virsraksta trešais vārds.

Nodarbību vadītāji bija loģiski, asprātīgi, iedvesmojoši. Juris ir praktizējošs mācītājs, savulaik ievērojams skaņu režisors, kas līdz dievatziņai nonācis visai īpatni (aptuvenā atstāstā: man klājās pārāk labi, un es vaicāju sev, kāpēc, jo nejutos ne tik gudrs, ne talantīgs,

ne labs...). Savukārt Artis pēc izglītības ir horeogrāfs, kas savā profesijā nav strādājis. Jā, Dieva ceļi nuden nav izdibināmi!

Izbraukuma seminārus Latvijas *Luterāņu stunda* rīko nesen. Par ierosmi tikties Dundagā paldies sakāms Diānai Siliņai, Alandai Pūliņai, Ievai Freimutei un Gundai Matisonai, kas jau bija piedalījušās līdzīgā notikumā Ventspilī.

Alnis Auziņš

Nopietns un izklaidējošs

14. X pilī koncertēja metāla pūšamo instrumentu ansamblis *Shady Brass Q*. Iespaidos dalās Dundagas mākslas un mūzikas skolas pedagoge Dace Šmite.

«Tā kā kvartets popularizē jauno latviešu komponistu skaņdarbus, tas sākas ar neparastu atskaņoju-

mu — Kārļa Lāča jaundarbu. Klausīties nebija viegli, kaut gan pie tādas mūzikas tiekam radināti. Dundagā arī šovasar bija jauno komponistu radošā nometne un vairāki koncerti. Interesanti, ka, atskaņojot šo darbu, trim trombonistiem un vienam tubistam pievienojās vēl divi

spēlētāji, kas izmantoja sitamos instrumentus: lielo marimbū, ko spēlēja ar četrām vāļītēm, pa divām katrā rokā, vibrofonu, metalofonu, zvanus un timpānus. Kā savdabīgus instrumentus mākslinieki lika lietā ar ūdeni dažādā daudzumā piepildītas pudeles. Tajās pūšot, atskanēja dīvainas skaņas, jo atkarībā no ūdens daudzuma mainās skaņas augstums. Pudeles izmantoja arī kā

sitamos instrumentus. Puiši lietoja vēl dažādus priekšmetus, izvilinot no tiem visdažādākās skaņu kombinācijas. Trombonos un tubā lika surdīnes — skaņu slāpētājas. Šo darbu bija grūtāk klausīties, bet saistoši skatīties.

Nākamajos skaņdarbos mākslinieki centās publiku izklaidēt. Klausījāmie Valta Pūces *Džentlmeņa brīvdienas*, Čaikovska *Gulbišu de-*

ju, A. Hačaturjana *Zobendēju*. Puiši ne tikai atskaņoja šos darbus, bet arī asprātīgi tos komentēja, attēloja ar kustībām. Kaut gan man būtu gribējies repertuāra ziņā plašāku koncertu, tas tomēr bija ļoti jauks. Nākamreiz uz ansambļa *Shady Brass Q* uzstāšanos noteikti aicinātu savus skolēnus.»

Diāna Siliņa

Pūralāde

Zāģētavas vadītājs un deļotājs

Oktobrī Dundagā ciemojās Aleksandrs Geriņš — vīrs, kas pagājušā gadsimta 50. gadu vidū vadījis MRS zāģētavu un deļotājus kultūras nama deļu kolektīvā. 1935. gadā dzimušais Geriņa kungs tagad ir pensijā, bet joprojām strādā. Atkalredzēšanās ar jaunības dienu zemi rosināja Aleksandrā Geriņā patīkamas atmiņas.

Ne Arhangeļska, bet Dundaga

1955. gadā beidzu Ogres mežrūpniecības tehnikumu. Mani jau norīkoja strādāt uz Arhangeļsku, pat ne Mežrūpniecības ministrijas pakļautībā. Tomēr Latvijas Mežrūpniecības ministrija pārdomāja un mani

tera meistarū Gribustu, Martu Runči, Iesalnieku — bijušo zāģētavas vadītāju, kas bija pazemināts par strādnieku un gaidīja tiesas darbus. Viņš bija piedzīvojis nepatīkamas — ugunsgrēku, materiālu iztrūkumu. Kadru daļu laikam vadīja Rasma Tomaševica, direktors bija

gāzģeneratora automašīnām. No mizotu, sausu bērza malku ar īpašu ierīci zāģēja, automāts saskaldīja, tad to pa lentu aizveda uz lielu šķūni, kas bija ar labu jumtu, bet šķirbainām sienām, lai lai vēdinātos. Smagā mašīna varēja pabrūkt apakšā un klucīšus ērti iekraut iekšā.

Materiālus veda no MRS iecirkņiem Vīdālē, Ģibzdē un Ancē. Visvairāk saņēmām no vīdālniekiem. Viņiem bija krietna grāmatvede — Ausma Freiberga.

Kolektīvs bija ļoti labs. Mani, ienācēju, darbinieki labi ieredzēja, uzreiz sāka dēvēt par priekšnieku, kas gan likās pārspīlēti. Bija tā — līdzko sāku strādāt, tā mani padotie sāka saņemt krietni lielākas algas nekā agrāk, sievietes pat līdz trīsdesmit četrdesmit procentiem vairāk. Daudzi sākumā neticēja, ka viņi tiešām saņems vairāk un ka tā turpināsies. Mani izsauca galvenais inženieris Siliņš. Es viņam visu izskaidroju: katrs godīgi saņem pēc padarītā. Viņš piekrita, tikai pabrīdinot, lai nebūtu iztrūkuma. Kā var būt, ja es katru dienu aprēķinu! Kāpēc mana priekšgājēja laikā strādnieki saņēma mazāk, to nezinu. Varbūt viņš nebija pareizi aprēķinājis?

Aizejot savu amatu nodevu Kārlim Lucavam. Arī viņš bija beidzis Ogres tehnikumu un deļotājs Ogres kolektīvā, un nu ieņēma manu vietu arī Dundagas deļu kolektīvā.

Meitenīte spulgačīte un citi deļotāji

Ar deļošānu aizrāvos jau mācību laikā. Ogres tehnikuma deļu kolektīvu vadīja Elza Poriete, pie mums bieži viesojās Porietes labs paziņa — Latvijas deļu kolektīvu virsvadītājs Harijs Sūna. Ieguvām augstas vietas Latvijas mērogā.

Dzīvojot Dundagā, izlasīju sludinājumu vietējā avīzē (Dundaga bija rajona centrs!) par deļu kolektīvu. Pieteicos un nodejoju visu Dunda-

gas laiku. Ja nemaldos, mūsu deļu kolektīva vecāko sauca par Aiju Krūmiņu. Deļotāji bija tikpat jauki kā MRS ļaudis. Kultūras nama kolektīvs mani pat svinīgi pavadīja armijā. Žēl, bet neatceros vārdu tai meitenei, ar kuru kopā pāri deļojām. Es viņu sauca par meitenīti spulgačīti. Draugi mēs bijām, ja būtu bijis lemts ilgāk palikt Dundagā, varbūt būtu iedraudzējušies ciešāk. Gribētos gan viņu satikt...

sazvanīt, nevienu paziņu te nesatiku. Uzzināju, ka Kristlībs un Salcevičs ir miruši. Meklēju Eglīšu ģimeni, toreizējos kaimiņus (dzīvoja blaķu MRS). Vecie esot miruši... Deļotāju meitenēm uzvārdi mainījušies... MRS grāmatvedes Birutas pašreizējo uzvārdu gan tagad esmu noskaidrojis.

Dundagu nepazīnu! Bānīša un dzelzceļa vairs nav... Kur kādreiz bija stacija, tur tagad veco ļaužu

• Dundagas rajona kultūras nama deļu kolektīvs 1956. gadā. Aleksandrs Geriņš — pirmais no labās. Foto no A. Geriņa albuma

Ziemeļu flotē un Celniecības ministrijā

Armijā nonācu ziemeļu flotē. Rīgā pārrados pēc vairākiem gadiem. Es pat gribēju atgriezties Dundagā, bet mani nosūtīja mācīties uz Ļeņingradu, kur ieguvu augstāko izglītību celtniecības nozarē. Pēc tam Rīgā strādāju dažādos Baltijas flotes objektos, bet no 1982. gada — Celniecības ministrijā par nodaļas priekšnieku.

Pēc pusgadsimta

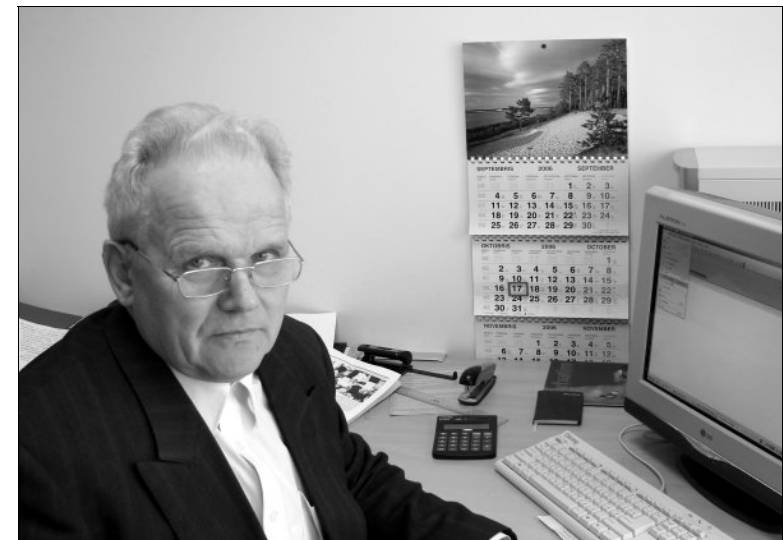
Ļoti gribēju redzēt gan savas jaunības darba un dzīves vietu, gan varbūt satikt kādu cilvēku. Pusgadsimtu nebiju Dundagā ciemojies. Diemžēl nevienu iepriekš neizdevās

apaļas. Briedumu iegūst decembrī. Tad ir mīkstas un gatavas pārtapt ievārījumā. Lielogu dzērvenes ir ļoti vērtīga kultūra: tās satur minerālvielas, cukuru, skābes, pektīnvielas un citas bioloģiski aktīvas vielas, C vitamīna tajās ir pat vairāk nekā purva ogās.

Man patīk zemes darbi, purvs, dzērvenes. Visu jūliju tās zied, atgādinot mīkstu, rozā paklāju, rudeni mainās, tad dzērvenājs ir kā lielām, apaļām, sarkanām pērlēm no-

bērts. Visur lielogu dzērvenes nemaz neaug. Tādu zemju, kur tās audzē, nav daudz: ASV, Kanāda, Latvija un Baltkrievija. Mēs dzīvojam zonā, kur šīs dzērvenes labprāt aug. Latvija ir tik bagāta zeme, kāpēc jābrauc uz Norvēģiju ogas lasīt, ja paši varam audzēt tepat? Šī kultūra aug 100 gadus. Tas ir ieguldījums maniņiem bērniem.

Diāna Siliņa

• Aleksandrs Geriņš.

Autora foto

un Salceviču (arī beidza Ogres tehnikumu) nosūtīja uz Dundagu. 1956. gada janvārī sāku strādāt MRS par zāģētavas vadītāju. Kolektīvā bija divpadsmit cilvēku. Gluži visus vairs neatminos, daudziem piemirsušies vārdi. Atceros lokomobiles galveno speciālistu un vadītāju Franci Kristlību, Undavu ģimeni — vīru, sievu un meitu, atceros Mirdu (uzvārdu esmu piemirsis), ga-

Putniņš. Nostrādāju līdz 1956. gada oktobra beigām, kad mani iesauca armijā.

«Mani sauca par priekšnieku»

Man kā vadītājam bija jāsaņem materiāli, zāģbaļķi, jāuzkrāj gatavā produkciju, katru dienu jāaprēķina darba uzdevums, nopelnītais un jānodod dati grāmatvedībai.

Gatavojām arī mazus klucīšus

Lielogu dzērvenes

Latvijā lielogu dzērvenes audzē pilnā sparā, bet mūsu pagastā — tikai Dace Savicka. Saklausījušies Elmas Zadiņas kārdinošos stāstus par dzērveņu lasīšanu, sēžamies mašīnā un uz purvu prom! Tur arī Dace dalās pārdomās.

— Izlasījusi par lielogu dzērvenēm Salaspilī, sapratu, cik tās vērtīgas, un nodomāju pamēģināt. Zinā-

ju brīvu purvu, kur nebūs jācinās ar nezālēm. Sāku ar 50 stādiem 1998. gadā. Pēc pāris gadiem, kad gaidīju Aneti, pasūtīju vienu spraudēnu ķīpu (100 kg) no ASV. Vispirms dzērvenājs aug, ogas parādās tikai trešajā ceturtajā gadā. Tagad man ir 6 druvas, varu paplašināt audzēšanu. Vācam ar rokām, taču ar laiku ceru iegādāties kombainu. Dienā, strādā-

Raibs kā dzeņa vēders

ZIEDĒŠANAS LAIKS

1996. gada 18. maijs

Narcišu ziedēšanas trakums pārņēmis dārzu, apreibinot katru, kas tām tuvojas. Spilgti dzeltenie un baltie ziedi čum un mudž, un dūc no visāda kalibra lidoņiem, — pat vissīkākam spārnainim gribas padzīvoties zeltainajā bagātībā.

Pieplūkusi kārtīgu klēpi, Mamcis pamet skatu uz dobi, kuras krāšņums tikai nedaudz paplucis: tāds skaistums, tāds skaistums! Dikti jaukā laikā gan mammai dzimšanas diena. Nu, būs jau gana griezts — Zelmiņam jau arī no sava dārza būs līdzī kāds spainis, ja ne visi divi. Ik pardienu zvana un apjautājas par braukšanu. Kā vienmēr kreņķējas, ka viņas narcises varētu noziedēt līdz noliktajam datumam. Pūņās jau pavasaris atnāk ātrāk, lai arī tik pdsmit kilometru, bet tomēr tuvāk dienvidiem. Nevienam negribas pustukšām rokām braukt. Mamcim gan nav iemesla kreņķiem — ziedu ar katru dienu tikai vairāk un vairāk...

— Ak, man jasēd priekšā!? — pametot skatu uz aizmugurē sasēdušajām māsām, izmet Almiš. — Es laikam tas resnākais...

Mašīnai ir tikai divas sānu durvis un iekāpt otrajā rindā var tikai pēc priekšējā sēdekļa nolocīšanas un pabīdīšanas uz priekšu. Piedevām zemā jumta dēļ ir krietni jāpieliecās, savukārt kāja ir jāceļ labi augstu, lai neaizķertu nolocītā krēsla stūri, — tikai tā var ietikt alā, ko sauc par aizmugures sēdekli. Auto vairāk ir do-

māts kravu pārvadāšanai, un papildu sēdvietu izmantošanas gadījumā ir jārēķinās ar ietīšanas neērtībām. Tamdēļ Mamcis ar Zelmiņu jau laikus ir ieņēmušas vietas aizmugurē, lai vecākajai māsai nebūtu lieki jāpiepūlas.

— Tu mums ir visdūšīgākais! Tapēc tev jasēd priekšā, — Mamcis steidz palabot māsas ironisko zobgali.

— Šajā mašīnā vieta blakus šoferim ir goda vieta, — arī man ir kas bilstams par savas ekonomiskās mašīnītes īpatnībām.

— Jā, tev pienākas sēdet guod vieta, jo tu mums ir visdūšīgākais, — punktu pieliek Mamcis. Tur nu nevienam vairs nav ko iebilst, jo izaudzināt un izskolot septiņus bērnus ir spējusi tikai vecākā no māsām... Tieši tikpat daudz, cik abām jaunākajām māsām un brālim, kopā ņemot.

2003. gada 18. maijs

— Un ābs bēns atdod bērnamam? — Ābs dīvs. — Cik ta vec viņ bi? — Meitenītei četr, bet puisitim dīv gadiņ... — Nu, bet padoma, kād cilvēk var būt! — Dikt smuk bērniņ... gaišam galviņam... Es jau Daigai emīnejas, ka mēs a varet paņemt kād bērniņ audzinašana... — Tu doma adoptet?! — Nuja! — ... — Dikt jau gribetos tād māj bērniņ

mājas...

— ... — Daiga jau teic: tu, mamm, nescerejes pa daudz. Neaizmirst, ka vecāk viņiem i dzēraj!... Taisnib jau viņam i, — pēc klusuma brīža turpina Almiņa, un kā apstiprinājums meitas vārdu patiesumam seko stāsts par kaimiņieni, kura, labu gribēdama, paņēmusi dzērājmeitas bērnu audzināšanā pie sevis, — nu mazmeitiņai ir trīspadsmit gadu, uz skolu iet vairs negribas, apkārt ar puišiem vien dauzās...

— Un ko tu vecs cilvēks jaunam padaris? — Almiņa nobeidz savu skumjo stāstu.

— Bet es tagad i dikt aizņemts! — daudz jautrākā tonī turpina Almiņa, — man tagad ir tik daudz darāma, ka nemaz nezina, kā apdaris.

— Ko tad tu tād dar? — ieintrigēti saausās abas jaunākās māsas.

— Es tais augša Amels vēstur! Tād apkopojum par Amel un visem apkārtejiem ciemem! — un viņa ņemas stāstīt par savu darbu, ko uzsākusi, meitu iedrošināta.

Kaut gan pēdējos gados Almiņa slimoja ar cukura diabētu, kas paņēma lielu daļu spēku, domas skaidrība viņai bija saglabājusies izcila. Kad runas aizgāja par kādreizējiem laikiem, abas jaunākās māsas vienmēr pieklusā, — par cilvēkiem un notikumiem Almiņa zināja un mācēja pastāstīt vislabāk. To, ka Almiņa ir īstais cilvēks, kam šāds darbs pa spēkam, atzina abas māsas.

— Bet šausmīg daudz mājs tač i pamests, — neticīgi bilda Zelmiņa.

— Šausmīg daudz... Man kāds četrdesmit mājs sanāc, pa ko jauzrakst.

— Vai tad tu viens vares to izdarit?

— Man jau palīdz a. Meits un mazmeits. Pec tam, kad es kād gabal uzrakst, viņ to pārrakst uz rakstammašīn...

— ... — Man tas darbs i jaizdar... — viņa nosaka kā uzmundrinādama sevi apjomīgā darāmā priekšā, — cits nevens to vais nevar izdarit.

2006. gada jūlijs, slimnīca

— ... nu tā feldšerit izmēr — cukurš 13 un 14, tāds nekad nau bijš, tapeč es brīnas... Nē, man neteic — Daigai bi pateikuš... un... Vai es vares aiziet? Sēte stāv traktors — ka malk vests —, palīdzib pebraukt nevar. Es vares aiziet? Es teic: es jau venmēr var, bet vai es vares, to es nezina. Nekas — brauks iekš, cik tāl var. Un jā — krēsl ebrauc pe pašam durim, — Almiš ietur pauzi savā rāmajā stāstījumā un noguldzina ironiskus smiekliņus par tik jocīgu padarīšanu, — viņa, kas tik daudz savā dzīvē ir varējusi, nu nevar pat līdz vārtiņiem aiziet.

— Ak, tād... braucam krēsl? — Mamcis izliekas nedzirdam māsas sāpīgo pašironiju un mudina turpināt.

— Jā, atstum krēsl, iecel iekš mašīna, teic: neķeres klāt! — tād jaunmašīn no tiem humān... humpaļiem i dabuts — tāds viņem nekad nebi. Brauc šurp, atbrauc pe pašem durim, agal krēsls klāt... Nu tur es vareiet iekša, bet te jau pa tām trepēm janāk augša — a krēsl nevar.

— Un kā ta nu?

— Tik briesmīg lāb tai uzgaidama telpa — viņ man nāk līdz, palīdz man nākt, bet es līdz puss tik var paiet — vairak es nevar. Es teic: es pasēdes, lai viņ iet proj strādat, es pasēdes un tad jau es augša uzlīdis. Viņ teic: leja

jau vien viet ta ka būs šovakar, bet vel nau... Bet es jau pagaišgad bi un tur leja redzei, tikā māj uzņēm — tur jau aiz širmam viss gandrīz i... Tur i galig, galig tād, kas nevar... Es doma: ka es varet tikt augša!... Lai nu es ar i švaks, bet nu tomēr... Tur neviens nav staigatajš... Bet nu diezgan illg es nevar atpates... Viņ teic: ko es līds augše, ka nevar paiet? Es teic: es pasēds, lai viņ iet prom pe savem darbem. Uzreiz viņ sauc vien grīds mazgataj, sanitār tur kaukād resn sauc. Tur tā atnāk — ē — augšpusē atstājus krēsl. Agal krēsl! Ta jau es tik augša, krēsl estūm tepat iekš. Nu, nekas!... Otrā rīta viņ mazga grīds — ā, nu jau attapusies i! Vai ta pe mums paliks un mūžigem laikem? Viņ doma, ka man neviens pederigs nav, kas a sāv mašīn atved, ka es a sociāla gulta paliks...

— Ā, leja tās i sociālas gults?

— Jā, leja un te viss... Vispār šis ēk paliks pa sociālo. Pašlaik tik kād dīv vai trīs istabs i palikuš, pārejas jau i sociālas...

2006. gada 16. septembris

Almiņas vairs nav. Slimībai saasinoties, dzīves pavediens pārtrūka, un nu viņa ir pievienojusies klusējošajam vairākumam.

Ceļš vijas mājup. Sarunu vietā vienmērīgs motora troksnis.

— Almiš gribej aiziet tāda laika, kad puks vel zied, — pārtraucot ieilgušo klusēšanu, nosaka Mamcis, veroties laukā pa logu.

Ārā ir silta un rāma atvasaras diena. Ziedēšanas laiks turpinās.

2006. g. IX — X

V. U.

Sarauj, Dundaga!

Baseinā un jūrā

5. un 6. X Kuldīgā gadskārtējās jaunākā skolas vecuma šahistu komandsacensībās *Rumbas kauss* 3. reizi piedalījās dundadznieki.

Ja 3. — 4. klases audzēknis pievērsās šaham, tad 12 gadi pienāk ātri, un... ardievu, bērnu sacensības! Tas nozīmē, ka nemitīgi jāatjaunina komanda. Šoreiz pēdējo reizi drīkstēja spēlēt mūsu jaunāko šahistu līderis Edgars Pabērzs, kurš uz atvadām arī sasniedza teicamu rezultātu — 5 punkti no 7 un 3. vieta pie I galdiņa. Tik augstvērtīgs sasniegums *Rumbas kausā* mūsējiem pirmo reizi. Punkts mazāk pie II galdiņa un 6. vieta Matīsam Apšānam, vēl punkts mazāk Edvīnam Emerbergam pie III galdiņa. Tikai mūsu vismazākajai dalībniecei Žaklīnai Ģigulei šoreiz nullītes... Līdz pēdējai kārtai *Dundagas dunduri* braši turējās tabulas vidusdaļā, un tikai neveiksme pašās beigās mūs atsvieda uz 12. vietu 15 komandu vidū. Sāncenšos — daudzās pašmāju un starptautiskās sacensībās rūdīti Kuldīgas, Rīgas un Liepājas šaha skolu jaunie talanti.

Edgara spēlē briedums parādījās jau aprīlī *Cerību kausa* finālā Rīgā. Apsveicot ar panākumu, Edgaram jānovēl paplašināt un padziļināt atklātņu repertuāru. Tad arī I sporta klase būs sasniedzams mērķis. Matīsam nepieciešams nopietnāks

treniņu darbs. Dabiskās dotības jāizkopj! Edvīns 6 — 7 mēnešos no iesācēja ir kļuvis par labu III klases šahistu, kam jau pa spēkam atsevišķās partijās likt trūkties kvalifikācijā un pieredzē pārākiem. Ja neatlaidība un cīņasspārs saglabāsies, Edvīns var kļūt par labu šahistu.

Brīvajos brīžos aizstaigājām līdz Ventas rumbai, ko daži mūsējie redzēja pirmo reizi. Patīkami, ka mūsu komanda citu vidū izcēlās ar draudzīgumu.

Lielmeistares Danas Reiznieces kausa izcīņā Kuldīgā 19. un 20. X piedalījās 3 jaunie dundadznieki.

Aizvien nopietnākās sacensībās cīnās mūsu jaunie šahisti. Ceļazīme uz tām ir I sporta klase. Taisnība, vismaz sākumā iegūtās vietas nav tik augstas, jo tas ir tikpat kā no baseina iepeldēt jūrā, kur ne tikai ūdens dziļāks, bet netrūkst arī līdaku un haizivju... Mūsējie rūdīti meistarkandidātu pulkā turējās godam: Jurgis Remess un Elvis Bēķis (abiem pa 4 punktiem no 7) ierindojās attiecīgi 8. un 10. vietā, Mārcis Freiverts ar punktu mazāk palika 18. Pavisam piedalījās 24 labākie valsts jaunie šahisti.

Alnis Auziņš

Ziemassvētki tuvojas!

Aicinām sarosīties visus, kas vēlas piedalīties gadskārtējā Ziemassvētku izstādē — tirdziņā *Pats savām rokām*. Vēl ir laiks īstenot savas radošās ieceres.

Smaida Šnikvalde

Godātie Dundagas deputāti!

Miļš paldies par mana darba augsto novērtējumu, izvirzot mani Valsts Kultūrkapitāla fonda mūža stipendijai! *Ar cieņu Talsu rajona padomes Kultūras nodaļas vadītāja Dzintara Eglīte*

Izstādes bibliotēkā

Septembrī izsludinātais **dzejoļu konkurss** (uzdotā pirmā rindīņa bija *Pelķē iekrita...*) bija rosinājis galvenokārt pamatskolas audzēkņus. Bibliotēkā varēja aplūkot 25 dažādi noformētus darbus — dzejoļus, kas papildināti ar zīmējumiem, apliecējumiem, veiksmīgi izmantotām kļavas lapām. No dzejoļiem uzzinājām, ka pelķē var iekrist skolotāja brilles, 101 blusa, ozollapa, muša, puika (no 3. bl), Jancītis Krancītis, visa klase, rudens pats un viņa sieva tievā!

Zālē aiz periodikas lasītavas oktobra otrajā nedēļā varēja apjūs-

mot **Dundagas stādaudzētavas mūžzaļos augus**, kā tūjas, kadiķus, egles, priedes, — bet ne gluži tos, kurus sastopam tepat mežā. Košumaugus bija iespējams arī iegādāties piemājas dārziņam.

Jauka izstādīte blakus bibliotēkāres Inas Eihleres galdam bija vietīta **lācīša Pūka 80. dzimšanas diēnai**. Tur bija pulcējusies vai visa Vinnija saime: Sivns, Kenga, Tīģeris, I-ā, pats Pūks. Neredzēju vienīgi Puci, kas, iespējams, kaut kur kaut ko gudru domāja.

Alnis Auziņš

Sirsniņai un prātam

Pagasta bibliotēkā noslēdzies Valsts Kultūrkapitāla fonda (VKKF) finansētais projekts *Lūdzu! Palīdzī man izlasīt pirmo grāmatīņu*.

Mūsu mērķis bija nodrošināt pašus mazākos lasītājus ar vecumam atbilstošām mūsdienīgām grāmatām un sniegt iespēju izlasīt bērniem domātās grāmatas dažādi situētām ģimenēm. Par piešķirtajiem Ls 200 iegādājāmies 104 jaunas grāmatas apgādā *Zvaigzne ABC*. Grāmatas ir viegli atšķirt pēc tajās ievietotās uzlīmes *VKKF finansēts*

Dundagas pagasta bibliotēkas projekts «Lūdzu! Palīdzī man izlasīt pirmo grāmatīņu» 2005. g.

Apkalpot mazos grāmatu mīļotājus ir liels prieks, jo viņi grāmatu izvēlas ar neviltotu interesi. Bērns piesaista spilgtais un neparastais noformējums, liela piekrišana ir «skanošajām» grāmatām. Tās ir kā rotallietas, kuras gribas apmīļot, reizē rosinot vēlmi iemācīties lasīt pašam.

Ruta Emerberga, pagasta bibliotēkas vadītāja

Atgādne

Laikraksts *Dundadznieks* nākamgad iznāks 12 reizes gadā, pasūtīt *Latvijas Pastā*, jāmaksā Ls 0,35 mēnesī, bet mazumtirdzniecībā — Ls 0,40. Pasūtīšanas indekss nemainās — 3085. Pasūtīt var arī internetā lapā *www.pasts.lv* un pa bezmaksas

tas tālruni 8008001 (precīzi nosaucot vārdu, uzvārdu, personas kodu, preses piegādes un rēķina piegādes adresi). Pasūtīt internetā vai pa bezmaksas tālruni, jūs atbalstīsiet *Dundadznieku* un pašvaldību, jo tad palielināsies tā ienākumu daļa, ko par pasūtīto laikrakstu iegūs pašvaldība.

Pils frizētavas darba laiks

Darba dienās no plkst. 9.00 līdz 15.00, sestdienās no 9.00 līdz 13.00, bet, ja iepriekš pieteikušies pa tālr. 3242653 vai 29279901, tad arī līdz 17.00 darbdienās un līdz 15.00 sestdienās. Svētdienās slēgts.

Pērk lauku īpašumus Kurzemē. Tālr. 26343763, Kristis.

Pilī, Attīstības nodaļā, 14. X plkst. 10.00 Valsts ieņēmumu dienesta seminārs.

Lūcija Skaidrīte Kaire

(1933)
Arturs Rozentāls (1918)
Arnolds Kopels (1926)

«Dundadznieks» Nr. 9 (55)
2006. gada oktobris.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā **3085**.

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 1-3237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērkalns, Sandra Dadze, Anda Felša, Uldis Katlāps, Gunārs Laicāns, Velta Metene, Aivars Miška.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauz redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegušī amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējama. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.

Metiens: 550 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize